

EX LIBRIS

БОГДАНА
ЧАЙКІВСЬ
КОГО

cel

КОНТРАСТИ

В. П. ПЕТРОВ

В. П. ПЕТРОВ

В. П. ПЕТРОВ

В. П. ПЕТРОВ

В. П. ПЕТРОВ

В. П. ПЕТРОВ

В. П. ПЕТРОВ

В. П. ПЕТРОВ

В. П. ПЕТРОВ

В. П. ПЕТРОВ

CONTRASTS

**A Collection of Poetry and Prose
by Young Ukrainians**

(in Ukrainian)

Edited by Larissa M. L. Onyshkevych
Introduction by Yuriy Lavrinenko

Published by YUNAK, Ukrainian Youth Organization

PLAST

New York - Princeton - Toronto

1970

КОНТРАСТИ

**Збірка молодечої творчості
(Поезія, проза, музика і графіка)**

Зредагувала

Лариса М. Л. Запеська Онишкевич

Вступна стаття Юрія Лавріненка

diasporiana.org.ua

Ч. 1, Бібліотека Пластового Журналу „ЮНАК”

Видає Головна Пластова Булава

Нью Йорк - Принстон - Торонто

1970

Це видання Бібліотеки „Юнака” є фінансоване плем'ям пластунок
„Перші Стежі”.

Обкладинка Лілеї Волянської Горняткевич, П.С.
Cover design by Lilea Hornjatkevyc

Library of Congress Catalogue Card Number: 72-141003.

Printed in U.S.A.

Svoboda Press, 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303.

Про контрасти

Було

*я згадую,
як ми вітали весну,
як ми стрігали молодість
сердець
і уст.*

*І так бажалось нам
до дна
донити пристрасть.*

*Ми думали
про молодість,
як про розгульну карусель.*

*Нас вабили
контрасти кольорів,
контрасти слів,
контрасти вдаг.*

*І хоз давно
дзвіншця кинула
лізгити зорі,
лізгити дні,
ранки,
трамвай і сонця,
ми знали, що
застояність її
нам сну
не віщувала.
Ми знали,
що контрастом візности —
весна.*

Роман Бабовал

Дорогі Друзі!

Серію Бібліотеки нашого журналу „ЮНАК” розпочинає збірка творчості молодих ваших друзів. Вона тому є вашою власністю, писана вашою мовою, вашими картинками. Вона буде найлегше і найбільш зрозумілою і близькою саме вам.

Тому кілька років напрямним кличем для пластової праці було: „плекай талант, шукай знання, щоб вивели тебе на справжнє верхогір'я”. Ми старались це також виконувати, коли на сторінках „ЮНАКА” давали змогу молодим талантам, вашим друзям, виявитись у ділянці поезії, прози, репортажу чи графіки. Цей підхід ми підтримуємо й далі, бо хочемо підтримати ваші здібності й зацікавлення. Так, як давніше деякі відомі тепер наші поети (Богдан Кравців, Леся Храплива, Марта Тарнавська), чи тепер молодші (Данило Струк, Олег Коверко) починали свою діяльність у цій ділянці на сторінках пластових журналів — так може і ця збірка допоможе виявитись деяким молодим авторам „Контрастів”. Вже й тепер через наш журнал декілька молодих поетів стали відомими нашій громаді.

Коли переглянемо відомості про поодиноких авторів, то стає видимим, що всі вони вже здали, чи плянують здавати матуру в школах українознавства. Багато з них вже стали активними пластовими виховниками, діяльними в студентських громадах, чи відомими з різних виступів, концертів, виставок. Усі вони мають досить широкий круг зацікавлень (музика, мистецтво, літератури різних народів); їхній час переповнений різномірними заняттями. Деякі самотужки перекладають українські твори на інші мови. Одні молоді автори очевидно дістали поштовх до власної творчості з домашньої атмосфери і прикладу батьків; інші користали з оточення та українського товариства (Мала Семінарія в Римі, табір „Стежки культури” і т.п.). Більшість авторів призналась, що великий вплив і заохоту дали їм твори „шестидесятників” з України і твори Нью Йоркської групи — бо вони були їм найближчими до зрозуміння, а тим і поштовхом до власної творчості.

Не всі дописувачі „ЮНАКА” є пластунами, то ж на сторінках цієї збірки є і не-пластуни. Ми радіємо, що наш журнал служить ширшому колу читачів і їхнім талантам.

До цієї збірки ми вибрали речі, що були вже друковані в „ЮНАКУ” за останніх кілька років, але більше, ніж половина творів ще не була друкована. Ми старались якнайменше змінювати мову

і стиль, бо це так болить юних авторів. Крім того ми не хотіли, щоб справлені вислови звучали штучно і неприродно для теперішньої молоді. В деяких випадках замінні новіші чи давніші діалектичні вислови, але і їх ми залишили, змінюючи тільки те, що було кінечним для збереження граматичних вимог.

З багатьох країн є наші молоді автори, яким тепер від 15 до 22 років життя. Та починали вони в нас друкуватись вже тому три чи чотири роки. Ми знаємо, що багато постатей у нашій чи у світовій літературах чи мистецтві почали проявляти свої здібності вже в молодих роках. Леся Українка мала тринадцять років, коли появився друком її перший вірш, Ліна Костенко мала п'ятнадцять років. Василь Барка почав писати вірші в шістнадцять років, а Іван Франко коли йому було тринадцять років, а мав дев'ятнадцять коли вперше друкувався. Всі ці поети мали не тільки великий вроджений талант, — але вони також наполегливо працювали над собою, над своїми творами, і були широко зазнайомлені з українською літературою і другими літературами на різних мовах. Ми бажали б, щоб ця збірка заохотила наших молодих авторів до дальшої творчости, і важне — до дальшої праці. Може деякі з друкованих тут імен будуть записаними колись і на сторінках історії української літератури — тоді ми будемо щасливі, що „ЮНАК”, курінь „Перші Стежі” і Пласт подали їм допоміжну руку в їхніх перших кроках.

За ласкаву поміч і професійні поради щиро дякую панам Василеві Барці, Титові Геврикові, Осипові Залеському, Тадееві Залеському, Юрєві Лаврінєнкові, Любомирові Онишкевичеві, Богданові Певному, Ігореві Сонєвицькому та Романові Ференцевичеві. Філадельфійські „Перші Стежі”, І. та Б. Гасюки, друг Ю. Ференцевич та п. О. Зінкевич були надзвичайно допоміжні в справах цієї збірки. Редакторів „ЮНАК-а” п-і Ользі Кузьмович дякую за всі турбування у видавничих справах.

Лариса М. Л. Залеська Онишкевич, П.С.

Копи юнак убиває вовна...

„Лови мене! Спіймай!”

(3 вірша в альманаху „Контрасти”).

Головний контраст збірки: з одного боку майже чисто дитячий лепет, про літературу в якому ще нема мови. З друго боку, твори початківців, які (поки альманах був у процесі задуму й підготовки) встигли вирости із сторінок „Юнака” на сторінки „Сучасности” і навіть опублікувати перші збірки своїх поезій, вчинити „літературний дебют”. Контрастують і два елементи в принципі укладання збірки: елемент літературного початківця чи дебюту — і елемент педагогічно-експериментальний, внутрішньо-лабораторний, який дозволяє вмістити в збірку речі, які ще ніяк не можна розглядати, як літературний твір, але завдяки якому редакторам вдалося „вловити”, „спіймати” один-два світлячки поетичного обдаровання („світлячки”, правда, здебільшого химерно-невловні, ілюзорні й не терплять дотику, коли його впіймаєш, він наче тухне чи зникає і на долоні лишається звичайна сіренька комаха).

Упорядниця альманаху „Контрасти” мусіла виявити відвагу, фаховість і любовну делікатність доконечні у підході до містерії народження творчого таланту, яка здається більш загадковою як біологічне народження людини. Риск тут на кожному кроці куди не

ступиш. Лотерея, в якій можна програти або виграти ціле творче життя, талант або й геній. Не дає тут гарантії ні пасивний ні активний підхід. Пасивно оминати цю проблему, пустивши її на самоплив — все одно, що не кинути зерно у зарані підготовлений ґрунт, воно змарнується безслідно. Знову ж, коли безоглядно-активно форсувати дитячий талант — дитина чи юнак може легко уявити себе готовим від народження митцем, навіть не відчувши „спротиву матеріалу”, труднощів і викликів творчої проблеми. Тоді виходить „вундеркінд” з наслідком: тіло виросло, а творчий дух зник.

Як же бути? Ризику тут не минути, як і в кожній важливій справі. Із двох ризиків я особисто обрав би „активний”, а не пасивний. Зокрема щодо небезпеки запаморочення від першого раннього успіху варто пам'ятати думку Ред'ярда Кіплінга в „Братах Моуглі”: коли юнак занадто хвалиться, що вбив страшного вовка — не розхолоджуй — перед ним усе його життя і ще не один страшний вовк трапляється йому на життєвій дорозі.

Це одно, а друге — не слід цілком легковажити і чисто дитячої творчості, яка б вона не була наївна. Дитяча творчість посідає більше місце в культурі людства, як ми звикло думаємо. Чимало видатних творчих талантів почали свій творчий шлях у дитячі роки. Моцарт створив свої перші мінуети коли йому було шість років, свою першу симфонію саме перед дев'ятьма уродинами, перше ораторію в одинадцять років, а першу оперу в дванадцять. Поет Артур Рембо до 17 років написав усі свої твори, якими зроби́в епоху в поезії, що не вичерпалась і через сто літ. У нас Шевченко ще малим хлопчиком запровадив зошит, в якому „списував Скороду”. Максим Рильський до 15 років уже написав і видав першу книжку своїх поезій, що зберегла своє місце в життєвому доробку поета. Чи це тільки виняткові випадки? — невідомо, статистики ще нема. Буває і навпаки, коли творчість починають у 40, 50 і навіть у пізніші роки. Якби воно не було, дитина часом не гірше за дорослих відчуває ту важливу для поезії сторону стихії слова, яку можна назвати словесно-музична гра. Звідси в різних народів зродились цілі жанри словесного мистецтва: в англійців нурсері раймс, у німців кіндерлід, у французів дитячі язиколомки. Не бракує цього дитячого мистецтва-забавки музикою слів і в Україні, але в нас його не зібрано, не досліджено. В Німеччині від часу видання в 1805 році збірки „Вундерборн” (чудовроджений) видано десятки збірників дитячої словесної творчості. Гете добачав там подекуди „вічну вартість”. Кажє історик літератури: „що діти співають, то власне рими, а не пісні, а проте є в них світ”. Та навіть як і рим нема в тих дитячих словесних витворах, то вражають вони сливе

недосяжною для дорослих свіжістю бачення і уяви. Недавно маестро Яків Гніздовський сказав на відкритті виставки дитячої малярської творчості в Нью-Йорку: „дитяча творчість є віддзеркаленням чистої і безпосередньої ще зовнішніми впливами односторонньо неспрямованої душі... Зрозуміння дитячої творчості у великій мірі допоможе приблизитися до самої загадки мистецтва”.

Якщо не помиляюсь, ілюстрації до вищеподаних думок знайдуться і в цьому альманасу „Контрасти”.

З цими надіями й застереженнями треба йти на калькульований ризик та скільки мога працювати над пробудженням у дітей і молоді творчих зацікавлень і починань. Така праця вимагає культури, архиделікатности, мудрости. Нехай підбадьорусь Кіплінгів випадок юнака, що вбив першого вовка, та не наподоблюймося до того хлопчика, що, незадоволений повільним ростом посіяних ним квітів, підсикував пальцями ніжні ростки вгору...

Для творчого доросту доконечний творчий клімат серед старших. Перші літературні дебюти, що вийшли із праці, подібної до праці „Юнака” і „Контрастів” доконано, як заявляють самі дебютанти, під враженням появи і творчости поетів Нью-Йоркської Групи. А ці останні мабуть не випадково зайнялись кожний своїм власним творчим вогнем у кліматі жвавого літературного процесу часів МУР-у і зразу після нього. Найпевніший засіб суспільства мати творчих дітей — бути самому творчим, а принаймні шанувати й підтримувати діячів нашої культури.

Праця з молоддю в нашому столітті особливо в тоталітарних суспільствах набрала отарних форм чи форми „маршевих колон” з їх механічною командою і знеосібленням молодої людини. На честь Пласту, в ньому найшлось відчуття небезпеки. Ініціатива пластового куреня „Перші Стежі” разом із журналом „Юнак”, цим альманасом являють спробу знайти вихід із безплідного глухого кута, в який зайшла праця з дитворою і молоддю. Альманас „Контрасти” — перший звіт із першого експерименту.

Нехай і далеко не на 100%, все ж це успіх — поворотний крок у напрямі до творчости. Особливо важливий для нації гвалтовно обриваних культурних зусиль.

Нью Йорк, 30. XII. 1969

Ю. Лавріненко

Велигорська Христина

Бабовал Роман

В родині українських емігрантів, у Бельгії, народився Роман Бабовал 2-го вересня 1950 р. Ходив він до школи українознавства, а від 1962-68 рр. навчався в Пап-

ській Малій Українській Семінарії. Цій школі він завдячує удосконалення свого знання з української мови. Роман є членом СУМ-у. Від 1968 р. студіює медицину в Лювені, Бельгії. Початок свого захоплення літературою Роман вважає 1967 рік. Він глибоко вивчає твори сучасних українських поетів. 1968 року перші поетичні твори Романа були друковані в „Юнаку”, „Сучасності”, „Смолоскипі”, „Крилатих”, „Визвольному Шляху” та „Авангарді”. Роман пише також поезії французькою мовою. Він залюбки перекладає сучасних італійських та французьких поетів на українську мову, а українських — на французьку. Тепер перекладає з французької мови на українську роман Бориса Віяна „Піна днів”. Літом 1969 року Роман Бабовал видав (циклостилевим друком) свою першу збірку поезій „Навіщо про те згадую”.

Бабовал Роман

ПІЗНО

*в твоїх устах
стрілка годинника*

Катерина Горбач

ніяково пестити
вітер
коли волосся в нього
свіжо вимите

зачекай

ночі можуть бути
теплыми
як темний запах
кави
або
як кохання
що соняшником
виростає з перших обіймів

зачекай

хто розп'яв
до хреста небозводу
і сузір'їв
пісню
хто нас до
крику
заржавленого будильника

зачекай

Бабовал Роман

сон був
як свіжо куплена
і непрочитана ще
книга

зачекай

не давай
сльозі корчитися
як жилуватий землетрус
а задавленим словам
виростати цвіллю
з-під повік
замерзлого чекання

зачекай

пізно

Львж, 1968.

Вабовал Роман

ДИВАЦЬКЕ

Спустившись з фіолетових диванів сну,
крізь позіхання білого вікна
побачив я
незвичний, чудернацький ранку архитвір.

І здивувався.

(Вгорі
десь тріскотіли сірники
червоножовтих блискавиць.)
Дерева — припоясані корою юности —
спротивилися ніччю законам буття.
Під впливом злобних нашептів вітрів
змінилися їх уми
і завертілися ідеї.
Встромили голову
(мов струсі)
у вогкий холодний ґрунт
і вгору підняли
жадливо спрагнене коріння.
їх пожирав огонь наївної ілюзії:
знайти у покладах
густих хмар необхідний мінерал
збереження й життя.
Вони боялись осени!
Вони боялись досвіду!
Боялися завмерти!

Бабовал Роман

Внизу
глузливо шамотіло листя.
Насміхалося,
ковтаючи
останні краплі русої агонії.
Я чув, як клекотали вдалині
гнилі кістки дерев.

І пригадався парк.
І пригадалася мені твоя рука.

Рим, 1967.

Бабовал Роман

КРІЗЬ ВІДДИХ КАДИЛА

По
стінах
пензель
лисої вологости
креслив
екскізи
тухлих літ.
Там
канделябри
неуважних
молитов
стояли
в синім димі
розсівань.
В кутках
темніло
павутиння
мрій.
Павук фантазії
ловив
настрашені
тіла
годин.
Заплутані
у волосках
світел,
літали комарі
нудьги.
Я
слухав,
як налякано
втікали дні.

Рим, 1967.

Бабовал Роман

ПРОХАННЯ

Ви радше прив'яжіть мене
до сонця звиклим кабелем ілюзій,
або отвертість рук моїх
уткніть в незломні щелепи дієзів.
Встроміть мені у груди тінь,
оброслу мохом і колючим дротом.
Та не давайте вже палітри і квачів
мені до рук.

Вже радше перетоплюйте
мою свободу на турбіни примх.
Та не давайте в руки пензлів.
Та не давайте болям і мені
креслити паралелі ґратів,
на полотні
своїх
закурених очей.

Щоб і для мене вітер вітром був
і сонце — сонцем,
і щоб вони
на мене не дивилися
смугасто.

То й вислухайте
просьбу Одиссея.

1968.

Бабовал Роман

ГРІХ

Ми свічками кинемось
обжарювати сирий біль,
що хрустітиме в наших костях,
ми припадемо грудьми
до самопокарання
за бажання тиші,
сонця
і щастя,
яке ненароком над м'яким
ранком
виросло з наших очей,
щоб
втомою безуспішного шукання
поглядів загородити вечір.
Ми вмиратимем, як гриби
з формою і запахом гріха,
що млосно вирости
на дереві
гниючого
розп'яття.

Льєж, 4.9.69.

Бабовал Роман

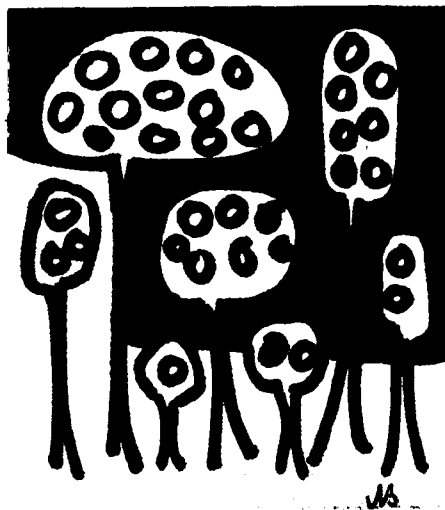
СКІНЧИЛОСЬ

під час проходів
вітер
пахнув якомсь
піною пива
або часу
так що
конвалій
чути вже
не було

подірявленим словом
ти стояла
з очима нагими
і зеленими
на долоні
тиші
а може
мовчання

вже
ми
повизбиравали весь спокій
круповидний
і не стало
вже
його
в вечорі

погляд
нагадував стару
гумову
лялечку
і було
жалко
і гидко

бо
чекання
ставало
втечею

Львж, 6.68.

Бабовал Роман

СОН ПРО ДОЛЮ ОСЕНИ

В чорній рані втрати
повз похоронний похід.
Ми плакали
глибоко і тихо, як
підземні ріки,
ми закопували в землю горобця, з
тривожністю дощу
в орбітах, порожніх від неба,
і накривали смерть грудкою **звітрілого**
сонця,
а в серце,
заснуле від втечі
мускулистого вітру,
встромлювали хрест,
одірваний з суглоб ночей,
і чекали нетерпляче,
щоб хризантеми повиростали
з нього
і з сну
ранки з **золотими**
устами.

Львж, 31.8.68.

Бабовал Роман

МЕРТВЕ АБО ПІСЛЯПОКАЛПТИЧНЕ

Бляшаний,
вітер — без запаху сонця,
а тільки з лишайниками
дощів в зіницях,
яким колись кольори дня
вitekти
з крихкого обличчя.
І небо — як чорний хрест,
до тіні якого
ми приклали гливку спину,
ми приклали скляний віддих,
ми приклали останню вперту жилу,
з бажанням втечі в ній
замість крові.
Он, дерево нагадує мерця,
завішеного за шию,
з місяцем в напухлих очицях
і з переконливим криком
про свою невинність
в кулаках, затиснених
до скаменілости.

Львж, 28.8.68.

Бабовал Роман

ПІСЛЯ ЗРАДИ

Кохання, роздерте рогом
місяця,
червоно скрипить,
як забуті сходи,
і напувається в спразі
з глиняного посуду,
звідки
тхне
зеленою агонією дощу,
як цвіллю.

і чекання стає безцільним
і чекання стає одуренням
і чекання стає ржавінням
рани

І чекання стає смертю
в глиняному посуді
сонць,
напосних болем
і днями.

Львж, 31.8.68.

Бабовал Роман

ЮНІСТЬ

Ліхтар, припечений до тіла ніччю,
і втеча вітру, раненого сном,
і дзвони з криками, і тишами, і смертю,
і біль, уламки ночі, погляд з дном
твоїх очей, крихких, як
слово про прощання.
А з-під кохання —
місяць цвяхом
в м'якості
долонь.
і в висках ночі бракне
крові
й
часу.

О юносте!
О боле!

Льск, 4.9.68.

БАЛЯДА ПРО ЧАС

Вітрам не сняться простір, пропасть, ані втеча.
І листя опускає дерево без жаху, без докорів.
Забути море — не забуде птиця,
Забути крику — не забудуть луни.

* * *

І слюти заскрипіли наглим болем і прокльоном,
а сонце вирросло край неба на стеблі
жоржиною, налітою по вінця часом.

Лювен, 3.69.

Баранська Христина

На сторінках журналів „Готуйсь” та „Юнак” ми вже другий рік зустрічаємо ілюстрації з підписом „Нана” — це праця Христини Баранської. Зацікавлення до мистецтва є в Христини змалку.

Першим учителем малярства був її батько, мистець; вона також вчилася різби в мистця Черешньовського, а тепер вчиться мистецтва у мистця П. Холодного. Брала участь у трьох мистецьких виставках. Христина народилась в Шікаго, ЗСА, 18-го грудня 1953-го року. В школі українознавства та в американській школі вона є у десятій класі. Також вже дев'ять років вчиться гри на фортепіані і шість років балету. В Пласті вона є виховницею роя новачок. Христия є активна пластунка; здала досі вже дванадцять юнацьких іспитів вмілостей. Вона дуже цікавиться літературою, багато читає, а ще малою почала писати віршики.

Баранська Христина

ШУКАЛА Я

Перед очима моїми
Стелились поля світляні.
З вітром вони танцювали,
Та ще й кланялись мені.

Червоніли маки в ниві —
І схилялися з травою,
Назбирала я їх, і співала,
Та шукала я за тобою.

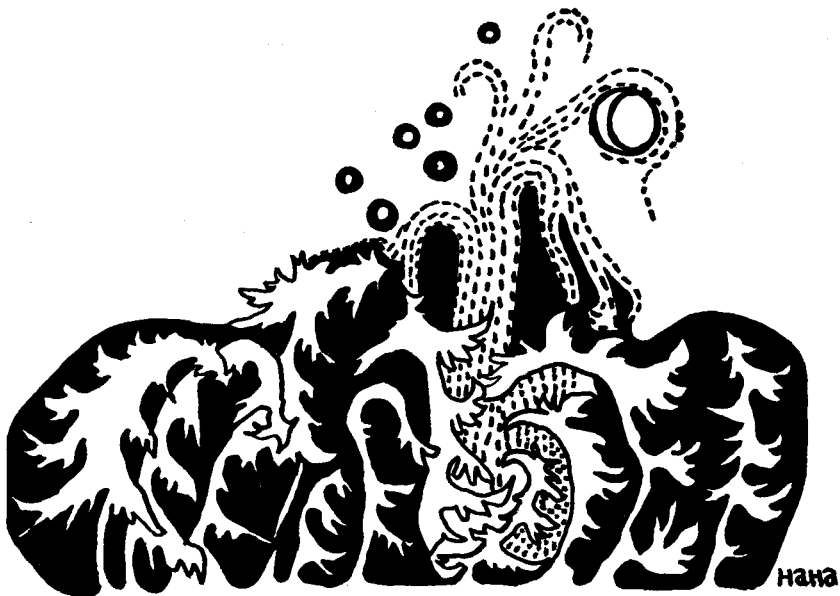

Баранська Христина

А що це пісня?
Чи це думка любови,
Чи це вітер, коли говорить,
Чи — коли бринить пшениця золота,
А може я...

„Юнак”, ч. 11, 1968.

нана

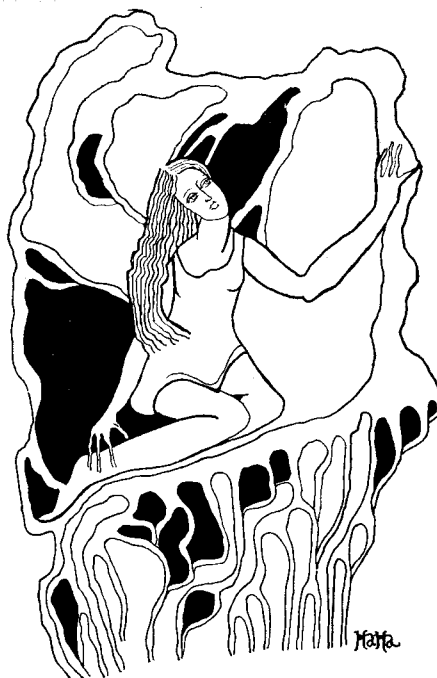

Баранська Христина

Я ВЖЕ НЕ ТВОЯ

Нема тебе ось тут зі мною,
Нема і зір у небесах,
Коли повіє сумно вітер,
Мене цілує тільки страх...

Як шелестить осіннє листя,
Колишеться трава —
Буду завжди тебе любити,
Хоч я вже не твоя...

Баранська Христина

ПІСЛЯ ВАТРИ

Коли потемніло золоте сонце, а з ним й прозоре небо —
Зашелестіло зелене листя — вітаючи вечірню красу . . .
Темніло поле й ліс.

Шум бистрого потічка шептав весело в темноті —

Не давав нам забути про його вічний рух.

Листкові дерева творили вечірній обрій,

Місяць проявив своє срібне проміння, і

З-поміж дерев сипались зорі іскор —

Творили фонтанну вогню.

Розповідали прекрасні казки вітрові — котрий їх роздував
по небесній височині.

Тишину перервав спів . . .

Пісня — не лісової птиці, а дівчат, серед краси, при теплі
вогню . . .

Потічок затих . . . Пісня лунала голосно, а година ставала
пізною.

Небо стало чорним.

Перший промінь пробив темноту. Це промінь сонця.

А дівчата ще були заколисані сном . . .

Баранська Христина

НА СТИЙЦІ

На стійці — тихо . . .

Вітер розвіває наше волосся — ми дякуємо йому.

Небо, — не синє, небо обросло мохом мряки —

Сипеться вона на нас, та криє нас своєю вологістю.

Ліс — легко колишеться в сні —

З ним на його галуззях пташки . . .

Земля мокра — болото —

Не любимо її, — хоча забуваємо, що ми з неї створені.

Це ти, на стійці.

В тишині.

Близник Уляна

Уляна народилась у Нью Йорку 7-го травня 1952 року. Минулого року вона закінчила гімназію, а тепер студіює літератури на університеті. Вона зацікавлена також

журналістикою; у гімназії була вона головною редакторкою шкільного журналу. Змалку почала Уляна свої поетичні спроби. Коли їй було дев'ять років появилася друком її перший віршик у журналі „Веселка”. В англійській частині „Свободи” були пізніше друковані Улянині англійські вірші. Живе Уляна в Нью Йорку, де є членкою 30-го куреня юначок ім. С. Галечко. Уляна здала третю пробу і є пластункою-вірлицею.

Близнак Уляна

МІРАЖ

У вазі

кілька золотих
колосків пшениці. Волошки.
І мак один. Ні, два —
китиця.

З-поміж червоних пелюстків
крізь чорні очі визирають
душі предків.
І вітер тихо повіває
над українським полем —
на столі.

„Юнак”, ч. 1, 1968.

ЗА ВІКНОМ

То може небо
за вікном.
Де доріжок не видно,
тільки пух вкриває
білу землю.
Де навіть дерева спокійно
вкланяються
та колихають вітер
білими гілками.
І мов ангели хмари снігу
перепливають небо.
Може . . .

„Юнак”, ч. 1, 1969.

Близнак Уляна

ПЕРЕД НАПАДОМ

(Спомин із табору)

Глуха липнева ніч. Кризь її темряву ледве видно сілюети сосон, що оточують табір. Довкола тихо-тихо... Лиш ритмічні віддихи сто п'ятдесятьох юначок нагадують життя.

Біля першого шатра стоїть групка пластунок. Це ми, стійка, укладаємо плян оборони табору, бо пізно ввечері прилинула вістка, що на Вовчу Тропу загостили пластуни з Бобрівки. Для більшої безпеки вирішуємо всі сім не спати цілу ніч. Подруги також не лягають. Як же ж їм та проспати весь чар сподіваного нападу!?

Пильно перевіривши всі шатра, малими групами розходимося на свої місця. Ми три, з „ломагами” в руках, стаємо біля машту, на поляні. Кожна з нас напружує свій зір і слух...

Годинник показує дванадцятую годину і тридцять хвилин. Ще пильніше услужуємось і вдивляємося у темінь ночі...

Тихо... Тільки час до часу чути гурків чатгемського поїзду та гук проїздних авт на автостраді. Місяця не видно, лише зорі, на чорному склепінні неба, блимають як палажки на вітрі свічі.

І враз шелест... Навшпиньки підходимо на край поляни та освічуємо гущавину лісу. Знову тихо, але ми відчуваємо, що гра незабаром почнеться.

Приспіненою ходою прямуємо до брами, де стоїть інша частина стійки. Вони також насторожені, бо запримітили в лісі світло. Значить, напад „висить у повітрі”.

Домовляємося, що дозволимо „ворогові” підійти можливо найближче.

Близнак Уляна

... І тихесенько, мов котенята, пробираємось до табору та маскуємось поміж деревами. Там знерухомлюємось у три-возможному чеканні. Наші нерви напружені, як струни...

Раптом, за шатрами, заблисло світло: одне... друге... Шелест зростає... Уже чути виразно чийсь нерівномірні кроки...

Напад почався.

„Юнак”, ч. 6, 1968.

НІЛЯ

Був соняшний, гарячий день, коли Ніля з мамою приїхала в гори.

Мале голубе авто зупинилося на подвір'ю великої білої гостинниці. З авта вийшла шестилітня дівчинка, з ясножовтими кучерями, рум'яним личком і темними окулярами. Вона глибоко вдихнула пахуче повітря і вхопила простягнену мамину руку. Разом попрямували до передніх дверей гостинниці. Нілі подобався приємний шурхіт камінчиків під їхніми ногами, а коли почула безжурний дзюркіт струмочка, думка про купіль наповнила її щастям. Дівчинка весело засміялася і почала підстрибувати. Струнка, молода бльондинка, яку Ніля міцно тримала за руку, усміхнулася. Вони дійшли до дверей.

Жінка посадила донечку на лавку, дала їй чималого червоного лизака і лагідно промовила:

— Сиди тут. Я замовлю кімнату і прийду до тебе.

Мама відійшла і Ніля чула дзвінкий стукіт її каблуків на східцях веранди. Жінка оглянулася і зідхнула. Потім відчинила важкі, дубові двері та увійшла в холодний передпокій. Двері тихо зачинились.

Ніля лишилася сама. Вона вдоволено баламкала ногами та повільно лизала свій цукерок. Відтак ізсунулася з лавки та почала бігати по м'якій траві. Дівчинка спотикнулася і впала на зелений килим. Лизак вислизнувся з малої руки й прилип до трави.

Ніля підвелася на чотирьох, як звірятко. Недалеко чула вигуки розбавлених дітей і пішла в напрямі звуків. Вона відчувала тепло гарячого полудня на своїх руках та шиї.

На голубому небі сонце прилипло, як цитриновий цукерок. Воно слало своє проміння на групу веселих дітей, що гра-

Близнак Уляна

лися м'ячем на поляні. З усіх сторін лунали крики, а червоний м'яч літав у повітрі. Раптом Ніля відчула міцний удар в обличчя та гіркий смак крові. Вона стояла закривавлена й перелякана.

Хтось опер Нілю об своє рамя. Чиясь рука скидала її темні окуляри, але дівчинка міцно притиснула їх до закривавленого носа:

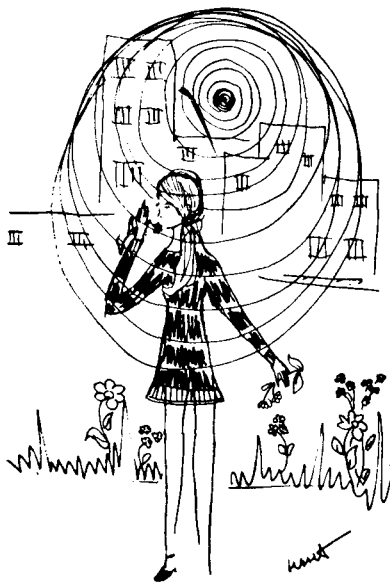
— Мама казала ніколи їх не скидати.

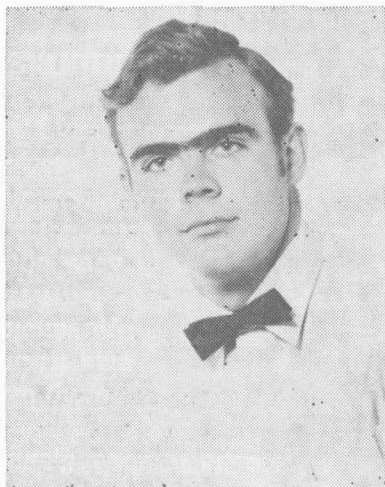
Незнайома говорила суворо:

— Чи ти не бачила м'яча, що летів на тебе? Треба вважати! Ніля нічого не відповіла. Вона була збентежена й змучена; вона хотіла маму.

Ніля була сліпа від народження.

. Юнак", ч. 9, 1968.

Бриттан Андрій

Андрій відомий Нью Йоркській громаді зі своїх виступів на концертах, як скрипак. Минуле літо він провів у турне по Європі зі шкільною оркестрою. Тепер студіює музику. Народився Андрій 1948 року в Міттенвальді, в Німеччині. В Нью Йорку ходив до української школи св. Юра. Андрій є активним пластуном, членом булав пластових таборів. Належить до куреня УСП „Лісові Чорти”.

Бриттан Андрій

МУТАНТ, ЯКИЙ ІЗЖЕР ГАНТЕР

28-го червня 1967-го року о год. 8:17 вечора наш шановний інструктор наглої (негайної) чи то першої допомоги майже врятував своє власне життя від страшної небезпеки. Друг Татарський саме був у шопі, коли враз почув такий скрегіт біля дверей, неначе б це був якийсь великий жучок. Ну, пла-стун є хоробрий і також трішки цікавий, тому згаданий друг відчинив двері, зиркнув надвір і там побачив таке, що цього ніколи не забуде на ціле своє життя.

Там була величезна комаха, чи точніше, комар зі страшними баньковатими очима; тому комареві пінилось із рота і кров капала із зубів на землю. Наш інструктор пізніше пригадав, що цей велетень-комар мав під шисю ще величезний шлунок, де правдоподібно був склад крові, яку він виссав. Друг Татарський, очевидно, є дним із жвавіших інструкторів тут на „Лісовій Школі”, і він дуже швидко та спритно зачинив двері та сховався за таборовою аптекою. Пізніше того вечора хоробрі інструктори дослідили правду в цій справі.

А було це так. Минулого року (1966) на „Лісовій Школі” при кінці таборової площі яма на відпадки не була закопана. Під час осени зграї комарів наїдалися тими рештками їжі. Очевидно, що більшість із них погинула, але ті, що ще жили, були такі змінені, що їхні тіла побільшилися так, що вони стали не комариками, але 10-стоповими комарицями. Інструктори їх назвали „мутанти”, це означає, що ці комарі змінились на гірше.

Ці мутанти-комарі (*mutantus maximus*) мають загальний вигляд нормальних комарів, але як згадано, є набагато разів більші і мають ще такі додаткові дві характеристики: 1) сильні, шпичасті зуби і 2) шлунок, який побільшується на 10 разів, коли комар нап'ється крові.

Бриттан Андрій

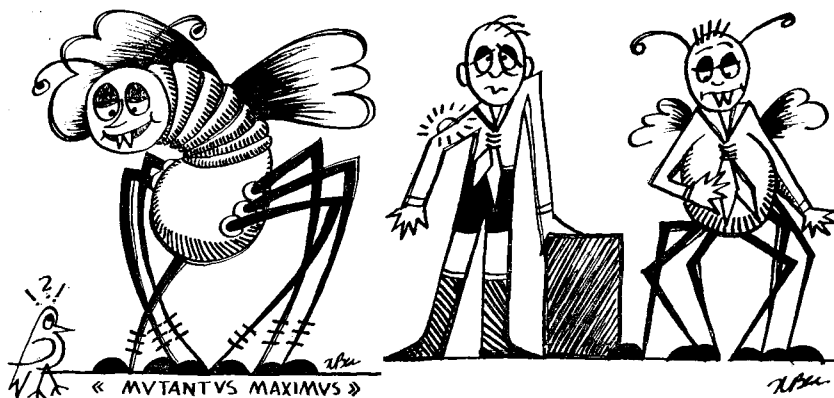
Коли мутант когось вкусить, тоді ця особа перебирає характеристики цього мутанта. Мутанти люблять жити там, де викидається сміття, і також там, де можна напиться багато крові інструкторів. На це мутанти мають два передні зуби. Та мутантів можна сполохати і збентежити будь-яким наглим і голосним звуком. Ось можна крикнути „позір”, або дмухнути через таку дудочку, яку друг Татарський привіз.

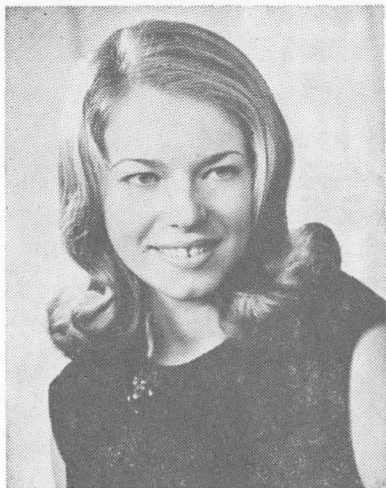
Часами по вечорах таборовики чули, як хтось гарячково кричав. Це інструктори відганяли мутантів...

Учора один з тих мутантів пожер усіх людей у місті Гантер, але він прилетів до нашого табору, бо кров інструкторів є найсолодша на світі.

Між іншим, наші інструктори довідались, що ще одна зміна чи мутація сталась у Гантері, де була „Лісова Школа”. Великі, дорослі ведмеді, які їли із вищезгаданої незакопаної ями на відпадки, змаліли на таку саму міру, як малі комахи! Тож, коли побачите малу комаху, яка реве немов ведмідь — то пам'ятайте — це може бути мутант (*mutantus minimus*).

„Юнак”, ч. 10, 1968.

Велигорська Христина

Цього літа Христина закінчила з відзначенням тринадцяту класу в Торонті (Канада), а осінню почала студії мистецтва на Торонтоському університеті. Вона на-

родилася в Торонті 2-го жовтня 1950 року в родині активних пластунів. 1966-го року закінчила курси українознавства також відмінницею. Від тринадцятого року життя, протягом п'ятьох років, вона вчилася рисунку при Торонтоській Мистецькій Галерії (на ці курси приймали тільки по одному учневі з кожної гімназії). 1965 року вона виграла нагороду на конвенції бібліотекарів за свою пастелью „Книжковий міль”. Христина також має власного виконання колекцію українських писанок, яку вона часто виставляє з демонструванням техніки писання. Тепер вона займається також розмальовуванням української кераміки.

Велигорська Христина

ВІТЕР

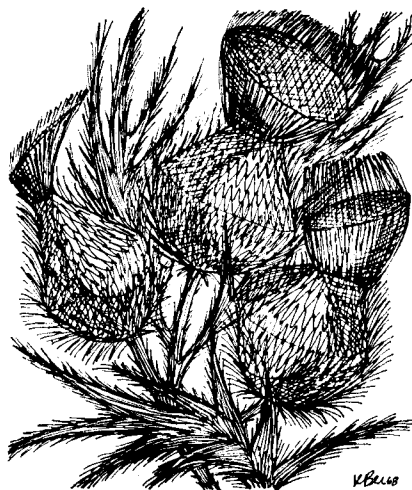
Вечоріє . . .

Льодовий дощ січе об холодні стіни кам'яниць. Вітер загнав-ся у глухий завулок і розпучливо завиває, жбурляє жме-нями дощу в різні сторони. Він вихром рветься у простори, та сірі мури міста його поневолюють. Це його дратує. У злості він принизливо свище, і далі рветься вгору, та сірі об'їми мурів не пускають, і він безнадійно крутиться замерз-лими вулицями . . . Притискає мороз. Обвиває ніч тонкою оболонкою льоду . . . Вітер немов спаралізований холодом повільно спиняє свій шалений лет . . . Утихає . . . Лише зим-ним подихом заколисує місто до сну. Запановує тиша . . .

ВЕСНА

Виблискує сонце на голубому небі. Чорна вогка земля жа-дібно впиває золоті його промені. З-під оксамитної землі со-ромливо пробивається сніжнобіла голівка весняного перво-цвіту. Неподалік, немов зелене море, буйно хвилюється со-чиста, зелена трава. Щебечуть пташки, а легкий легіт ніжно пестить новонароджених дітей весни.

„Юнак”, ч. 7, 1966.

„Будяки”

СОН I

Лапаті клапті снігу незграбно липли до шибок вікна. А я сиділа... Солодкий сон млосливою габою запоморочив усі думки і затопив у забуття...

Я лечу... Ні, здається, я на місці... Це світ летить, кружляє несамовитим рухом! Біжать пашючі літа, переплітають непорочні весни, а я немов закам'яніла: дивлюсь... Заворожена... З насолодою впиваю в себе дикі кольори весні та спеку літа. Жовтогарячі маки, сліпучі ночі, ніжно заокруглені контури голубого неба. Усе манить — а я стою... Чекаю...

Аж ось із холодної води бризнули струми синього вогню! Палали іскрами життя, до судної хвилини, коли пожежа, — ледяна смерть запанувала над пожарищем та із стиду вкрила почорнілі кості густим матовим пилом скла... Лечу із закляття безмежними думками у чорну далечінь...

„Юнак”, ч. 3, 1968.

Велигорська Христина

Сталевий грудень вкрився рудою іржею.
Гранітні скелі вгризлися в небозвід.
Скрегоче злісно під ногою
Крихкий, камінний лід.

Нема снігу,
А нагі стеблинки
Жалібно шепчуть псалми
В пам'ять всім мертвим;
Малчать сіро-непритомно
Закостенілі скелети дерев сумних.

Скляне повітря, морозним доторком
Напів розрізує туманний присмерк
Рудих вечорів;
А через розріз виринає
Плюшово-чорне небо,
Старанно вибите бляшками срібла та міді.

Аж ось химерні хмари.
Немов на ярмарок злетілись хазяї.
Вітри гучної коломийки засвистали,
І срібним вихором заграли
На струнах пісню золоту...
Із того гамору і шуму,
Метелиця гонистий танець завела,
Та біло-сніжною косою
По мертвій землі повела.

12.XII.67.

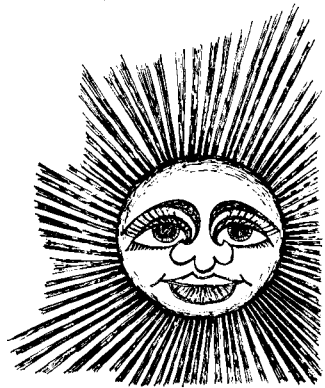
Велигорська Христина

СОН II

Я хочу спати . . .
Безсильно тону в синій нетрі сну.
Опертись це не легка штука:
Гігантні сили коряться
Оцій цариці.
Від неї важко стрлястись.
Вона обмотує невинного
Шовковими косицями;
Підшіптує дурниці;
Чаклує,
Пестить
І манить.
І мов пастух веде вона отару людських душ,
Що прагнуть пізнання, любови та краси,
В невиджені краї полудня:
Де раб король,
Де спить злий дух:

Як жалко, що отруйлива **буденщина**
Ясир тілесний накидає
І корить сильний дух!

28.V.68.

Велигорська Христина

КЛУБ

Сновигають тіні
в коробках.
Пластмасовий місяць
хтось вчепив
на чорнім фоні неба.
Бубонить повітря
рудим реготом.
Атомовим грибом
дим калічить
скляні очі,
ацетоном
в мареві облич.
Очі, очі всі прозорі;
ноги, руки
прокидаються в'юнами.
В'ються, пнуться
сліпо, дико.
Марева маячать
у просторах
в ритмі
ритуалу.
Порожнеча збуджено сопє,
аж дрижить напнята
знов готова тріснути
струна.

28.VIII.68.

X62A

Велигорська Христина

СПЕКА

Захланно пожирають спраглу землю
безжалісні, нестримні ненажери —
це сонцеві лучі.

Огидна духота
заковує в липкі кайдани сну,
та запирає дух.

Страждає,
Останній віддих віддає . . .
Конає.

Могутньо завололо небо;
вогняними стрілами давай торощить
вперті хмари!

І мов з розрізаних міхів
мільйони сліз дрібних зросило
гаряче, спрагле тіло
матері землі.

6.VIII.68.

Велигорська Христина

НОВА ДОБА

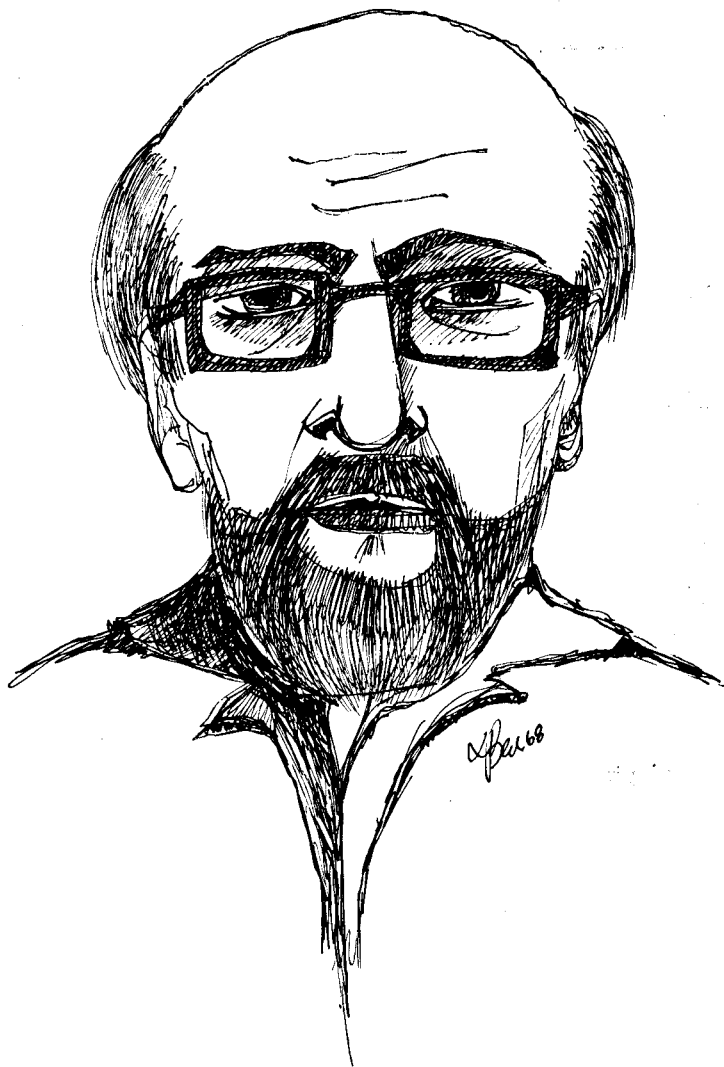
Електричне небо
мертвою сіттю затягло
алюмінієві пальці
над проваллям.
Шрубамі, ржею роз'їдають
жовте пусте повітря
руді скелети жител.

Манекени йдуть.
Манекени дихають,
Манекен в косу
пластмасовий мак влітає.

Автоматично включився ранок.
Стрічка говорить.
З пластинки бубонить шалений бог.
Електрика пульсує в сухих жилах,
Ніягара висисає кров живих,
Ніягара полонила всіх мертвих.

20.VIII.68.

Велигорська Христина

„Знайомий”

ЛІТНІЙ ЕСКІЗ

Срібне плесо зрадливо миготить, мов висипані на стіл мільйони древніх дукачів на озері. Уважно й несміливо берізка стан тонкий вгинає, і срібний блиск води райдужно пестить її листки. Панує кришталева тишина. По старосвітському покою, буйна природа вгамовує свій розгонистий лет — в цей час, коли Дажбог у повній своїй силі осліплює усіх істот та нишком із-за складених долонь поклін склада Всевладному.

Аж тут, завадіяка-легіт бентежить лагідну берізку: кудочить лист, водою бризкає, та й ще гіллям погойдує! Розбився кристал тишини і трісочками срібла заросив шлях. Поважно покотивсь Дажбог у вирій, і гостро забряжчали вслід збиточні хвилі в озері.

20.VII.68.

КОНТРАСТИ

Шалено кипить кров у скронях велетня. Немов туго напняті тятви, нерви тонко бринять від тиску. Електричні іскри божевільно кидаються в чорну мілку пропасть, у вир сірих тілесних мас, із сухим тріскотом конають. Дрижчить жовте повітря гарячим ритмом; жевріють червоним жаром розбуджені очі — в'ються, випинаються груди, руки, ноги, ритуальників-жерців. Пульсує дика кров у спітнілих скронях велетня.

Легіт ніжно пестить зелену косу заплаканого ранку; мрійливо обмотує м'якою мрякою, з грацією вирощує променистого гостя із-за обрію на блакитні вітрила неба. Старинним золотом обмережались трави, листки, верховіття дерев. Гомінка симфонія пташні враз розбилася імпульсивним кресендом на радіснім тлі зелені. Ще один день.

4.IX.69.

Волянська Богданна

На сам Свят Вечір (6-го січня) 1948-го року народилась Богданка в Німеччині. Коли їй було два роки, вона з ріднею приїхала до ЗСА. В школі завжди була першою ученицею. Гімназію закінчила вона найкраще із 165 учеників, і також належала до найкращого пів відсотка всіх градуантів у ЗСА того року. Спочатку Богданка була два роки на передмедичних студіях, а потім перейшла на студії музики, до Гофстра університету. Богданка походить з музикальної рідні, і музикою займалась вона змалку (ще восьмирічною вона виступала з грою на бандурі). Крім бандури має вона добре опановані фортепіан та гітару. Вона часто виступає сама або зі сестрою Лілесю на різних наших імпрезах зі своїм співом при гітарі. Тепер вона асистує отцеві С. Кіндзерявому-Пастухові при диригентстві місцевої дитячої капелі бандуристів. Богданка належить до куреня УСП-ок „Перші Стежі”, є виховницею гуртка юначок, і вчить в школі українознавства.

Волянська Богданна

НЕ ВЕРНЕ

слова і музика Богданни Волянської

Ти живеш в моїх мріях.
І у сонці я бачу обличчя твоє,
І з морем до мене твій голос пливе,
Відгукує вітер зідхання моє: —
„Не верне”.

Рука твоя ніжно горнула до серця,
І ніжно любов ти шептав.
В очах твоїх синіх я бачила небо,
Як душу мені ти давав.
    Ти живеш в моїх мріях . . .

Прощай, мій коханий, бо сонце вже сходить,
А день розганяє всі сни.
Ще в темряві ночей безлічних ми стрінем
Горяче кохання завжди.
    Ти живеш в моїх мріях . . .

Волянська Богданна

НЕ ВЕРНЕ

Саро 5

Акорди в дужках ( ) для гриння без "САРО"

сл. і муз. Богданни Волянської

Музична партитура з українськими ліричними текстами та акордами. Партитура складається з двох систем, кожна з яких має голосний та фортепіанний (п'яно) ноти. Акорди вказані над нотами.

Система 1:

- Голосний ноти: Ти жм-веш в мо-їх мрі - ях, і у вон-ці я ба - чу об -
- Акорди: A(D), E7(A7), A(D), Am(Dm), Em(Am), B7(E7), E7(A7)
- Ліричний текст: лич - чя тво - с, і з мо - рем до ме - не твій го - лос пливе, Від -

Система 2:

- Голосний ноти: гу - ку-є ві - тер зід - хан - ня мо-є "не - вер - не," ру -
- Акорди: Am(Dm), F(Bb), Dm(Gm), G(C), E7(A7), Am(Dm), F#4(Bb7)Am Dm *fine*
- Ліричний текст: ка тво-я ніж - но гор - ну - ла до сер-ця, і ніж-ну ло - бов ти шен - тав. Во -

Система 3:

- Голосний ноти: чях твоїх си - ніх я ба - чи - ла не - бо, як лу - шу ме - ні ти! да - пан.
- Акорди: E7(A7), Am(Dm), E7(A7), Am(Dm), Dm(Gm), B7(E7), E7(A7), F(Bb), G(C), F(Bb), E(A), Dm(Gm), E7(A7), D.C. *al fine*, Am(Dm)

Горбач Катерина

Літом 1967-го року Катруся деб'ювала своїми поезіями у журналі „Юнак”. Від того часу її вірші були друковані ще і в журналах „Смолоскип” і „Сучасність”. Минулого року у видавництві „Сучасність” вийшла перша збірка Катерини — „Звідомлення”. Тепер Катерина є на другому році гуманістичних студій на університеті в Мюнхені. Досі вона жила у Франкфурті, в Німеччині. Народилась вона 23-го червня 1950 року в родині українських науковців (батько славіст, мати — перекладач української літератури). Крім великого замилювання до літератури, Катя глибоко цікавиться театром і творами із суспільною тематикою. Вона також переклала твори сучасних молодих поетів України на німецьку мову.

Горбач Катерина

неодне хотіла я тобі сказати
коли ми разом брели
сипкими хвилями тоді
про світло, що втікає
з твоїх відкритих дверей
про разок сліз
що з ним грається в піжмурки вітер
на тому стовпі край дороги
про ночі ті коли
скупими пасмами
вдирається до вікон моїх час
про мрії
що вслід метеликам до сонця аж
снують сріблясте
бабине літо
неодне хотіла я тобі сказати
чому ж я мовчала?

Горбач Катерина

а коли стемніє
ясні вітрила жмар
потонуть в морі ночі
коли зорі
читають з книг мудрости
коли місяць
вбравши ніч
в молочний серпанок
знайде час
запалити люльку
тоді
я виходжу в ліс
де порепані жили до неба
простягають дуби
а вербам
сниться молодість і зелень
тоді
я блукаю
шукаючи в траві
твоїх слідів

„Юнак”, ч. 8-9, 1967.

Горбач Катерина

візьму я свої пісні
зав'яжу їх
ластівці під крило
й побачиш
скляні сльози
на короні порцелянового птаха
посаджу я свій сміх
на промінь вечірнього сонця
до тебе дійде
іржаве зіднання
візьму я вітрильник
дмухну на нього
й затривожить твій беріг
палаючий лебідь.

„Юнак”, ч. 8-9, 1967.

стань
у вікно
й кричи
в порожнечу
без відгомону
сльози твої
спливають тобі по скронях
вийди
на дорогу
скляних обелісків
повиснуть на стовпах
твої слова
пересипай попіл
крізь пальці
ніхто
не перехопить

„Юнак”, ч. 12, 1967.

Горбач Катерина

коли весняний дощ
пестить моє щоденне обличчя
згадую тебе
коли ясний подих ранку
жартує моїм волоссям
пізнаю тебе
як блукаю вдосвіта лугами
й знаходжу себе в росі
чекаю на тебе
ти що дубом
пригадуєш мені дні самоти
ти що робиш мене атласом
ти вогонь що запалює
мої світла
ти тепло промінь весни
ти
ти

„Юнак”, ч. 8-9, 1967.

в шинку вогне
п'яний місяць і
мріє про кращі
часи
в'януть вологі
долоні зупинок
з ними хатка садок
і соняшник
в наших дверях
п'р'яно й сумно
знову
око коропа
на підвіконні.

Горбач Катерина

ПРОЩАННЯ

повиснути на дзвоні
і прокласти його полуднем
рожу вітру

босо наші мрії
йдуть крізь вогонь

в твоїх устах
скаче сонце

босо наші мрії
крізь вогонь

в твоїх устах
стрілки годинника.

ТАНЕЦЬ

струнка
гітара
позеленілого тіла

очі
схожі на осінь
торкаються струн

на скроні
ластівка з льону

Горбач Катерина

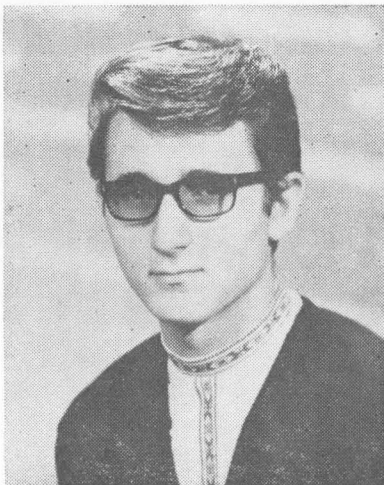
CAMERA OBSCURA

в дзвоні
слід затикати дірочку
соломиною морозка
зі мною
печене яблуко
мішок насіння
і цар горох
стіни встелені
листочками філодендронів
на них так добре
прикріплюються малі
шибениці
щоранку
калатаю іншим серцем
щоранку
соломина знову на підлозі
крізь дірочку видно
засушену сливку
я в дзвоні
сиджу на сорочці
одісея порядно **поскладаний**
крізь шпарку
золотий заяць
забув забув
я в дзвоні
щоранку затикаю
соломинкою морозка
дірочку наверху.

ХБ-аа

Госейко Любомир

Цього року Любомир закінчив 18 років життя, і також Українську Малу Папську Семінарію в Римі. Він виявив там велике зацікавлення до літератури: писав поезії і видавав семінарський двомісячний журнал „Водотриск” і журнал літературного гуртка — „Однодумець”. Крім того він заснував модерний музичний ансамбль „Льос Бемос”, та вів танцювальний гурток в Малій Семінарії. Батьки Любомира живуть у Франції, в Рубе. Поезії Любомира були друквані у журналах „Юнак”, „Смоскип”, газетах „Українська Думка” та „Українське Слово”.

Госейко Любомир

Мов скла випотрочені
Зіниці сірих скулених сипух,
Десь причепурилися зорі
Топазом і яхонтом
На чорному

паркому морі
Космічних океанів.
Складками десь спадають
Дугами у вись
Хвости

комет

примхливих...

Присосами міріяди смких і живих
Плянет вп'ялись

на шкурі

Плечей гаптованих.
Мов сережки, обвисли
Колеса білі й променисті
Небесних польових
катряг,
возів,
борон.

... А там

Турецький воєвода
Навпомацки проходиться
При одноокім сузерені.
Безліч очей занурилися
У комірки,

у воронки

Цупкого

земного

супутника...

Госейко Любомир

І плаче сяйвом серп блідий
Кривавий і подоланий...

В приют своїх долонь

вмить поманив

черлену трійцю

З рубінової Ведмедиці.

... А ти,

Поете мрійної мети,

Бери твій телескоп —

Дивись на сфер калейдоскоп —

Читай у нім твій гороскоп —

Дивись на герб

Ісламський,

що маячить, —

Бо є він віщуном

Твоїх ліричних примх.

... І поманить тебе

В байдару муз мелянхолійних

На чорному

паркому

морі

Космічних океанів.

Баграми буде кремсати тобі

Рубін із зірки коралевої,

Яка ширяє із сестрами

В долонях ленника.

І цей рубін

Візьми... і викосор

На серці полинялім

Татуїрівку, —

Рум'яний присок —

Так будеш вхожим співу

всього космосу,

сузір'я сфер.

„Юнак”, ч. 6, 1968.

Госейко Любомир

ВІДПРАВНИЙ ПУНКТ

Чеснотний день
томливих спогадів
знов волоцюгою присів на пень
пригнічених ниттів...
На спинах серенади снів
бджолино цокотить ще й олов'яна рінь
чуттів,
немов копитами тупоголовий кінь.
На торочках кремінних задумів
людський учадів гнів...
Відправний пункт життя
привабив сум'ятливо в темну просинь забуття
серпанок скупчених ідей.
Розгнуздана сваволя спринтера —
як море, повінь, рейд.
Спливають ріки пестоців і мрій:
безпутні мандри, світ,
прозорий красвид,
перо і аркуш справжніх снів,
і захват у природи лоні.
Бджолино цокотить та олов'яна рінь
чуттів,
як кінь,
і шлеться в темну голубінь.

„Юнак”, ч. 5, 1968.

Госейко Любомир

ПЕРШИЙ ПРЕЛЮД

Чи я свідомо проспівав свій перший спів,
коли впивались мушлі млістю пінних берегів,
коли каправий зорепад вже випрасовував
густими квачами опуклу голубінь світів?

... Я пам'ятаю ще,
нудьги блідої мелянхолії
у верб обіймах скулились.
А водограй дрмав.

... Я пам'ятаю ще,
дививсь на брості я бегонії —
гамак хирливих віт топивсь.
Надхнення сейф іржав.

Похміллям сну проймався,
взяв я чотки піндаричних од,
їх на ниву висіяв оголену —
хандрою ждав я на весну,
щоб скільчилися парості думок,
щоб очі, серце і любов
пожертвувати на багаттю бойовім,
щоб напиви
поглинули у труни морів, океанів,
і щоб трофеєм ті обрезаєкли нрави
у дзеленчання безвість полетіли.

„Юнак”, ч. 12, 1968.

І час спливає мимо . . .
Хоч мисль безсонна,
вже немічний твій розгул.
Ти знаєш все, що знаєш —
не знаєш того, що не знаєш.
І час спливає мимо . . .
Хоч бачиш все, що розумієш,
не розумієш того, що не бачиш.
І час спливає мимо . . .
Нестямно він туманить мисль . . .
І вздовж, і вшир пройдеш орбіту,
стріватиме тебе десь крутоверть,
і скажеш їй: — Яка бездонна ти!
І знов — вперед, як час, як час . . .
А час спливатиме . . . і мимо.
Ти збагнеш шумовиння невмолимого —
пронизливий очей зрадливих погляд,
ти цілуватимеш жадобою цілющий міт,
що зарисовував його ти в гулі мрій.
А час спливатиме . . . і мимо . . .
І вгледити врешті ти кончину,
ще підмощуючи
на вічний сон собі напірник, —
ти вгледити все, що на путі пізнав,
не вгледити того, що — незримо,
що в існуванні не існує . . .
А час спливатиме . . . і мимо . . .

Госейко Любомир

ФАХІВЕЦЬ ІДЕОЛОГІИ

Я карбував
масляк моїх ідеологій,
мою доктрину безідейних мет.
Зробив привал,

де

хижо чигав гук-шакал.
Знічев'я просвітилася
фаланга блудних психологій
(тряслися струни скрути).

... Бажалось споруджати
потайки свою мечеть.

В перистих задумах,
в пірчастих мисленнях
чень скоїться подразнення
моїх нових Америк,
атомової опуки,
і пікірування навісних сердець,
і фікція снотворних Вернів
і піжмурки нових Аполлінерів.

Судачив мій масляк.
Разюче самовладдя
плескоту минулих,
холостих
примар буття
хлюстіло, наче
дзвенькає тарган.
Замовкла річ,
Замовкла пустка мнмих дум,

Госейко Любомир

Замовкло і лжевчення.
Із кістяка —
                    таран.

Ржавіла
золота каблучка
під вориннями
сльозавого задумлення.
Не нагодилось . . .
Воно в синь хлинуло —
в якусь незрілу путь-мішень,
                    де веретено
процідило уроки на
дальші здобуття.

Я був ще юнгою . . .
Тесав призовний прут,
що ставним буде
при вербовці молодих ідеологій.

Ніхто не шикнув . . .
Ніхто не вгледів мого тарана.
Лиш я диктатором
моїх фікційних витівок
пишавсь.

А де глибинь
глитає кість
безаварійних глуздів —
лелійний глід
                    стирчить.

Госейко Любомир

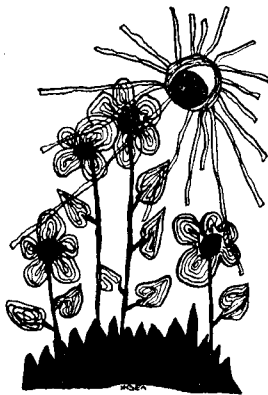
Дощ і сльози — цей сам докір.
Зате, коли погідно, — невидужно,
ранений колір.

Коли впиваєшся слізьми
у віщім вітровію —
це дощ. — Не плач.

Скільки-то разів печалився я,
як соловіла синь твоїх очей.
Дощ і сльози — уникай.

У серці ніколи не здибишся із сонцем,
бо дощ і сльози у сонці:
Та у твоєму серці —
райдуга надії,
і чути, як трава росте.

Дощ і сльози — цей сам докір.
Коли погідно — невидужно,
ранений колір.
Тоді, тоді розпещуєш відчаю
запалій зір.

Діденко Анастасія

В Аргентині, в місті Буенос Айресі народилася Анастасія (Настуня, Федорка) 1949 р. Тепер вона з батьками живе в Каліфорнії, ЗСА. Там вона закінчила гімназію, маючи 17 років. Тепер Ася є на третьому році студій музики на Міському Каледжі Лос Анджелиосу.

Вже довший час вона вивчає гру на скрипці, а тепер на пропозицію нашого відомого бандуриста Василя Ємця студіює також сольоспів. Скрипка і спів Асі є однаково близькі, вона ці обі ділянки хоче опанувати, щоб бути скрипачкою і співачкою (клясичного співу). Крім української та англійської мов Ася володіє також еспанською та російською мовами. Вона також має велике зацікавлення до мистецтва (успадковане від батьків); в неї є власна велика бібліотека.

Діденко Анастасія

ЗИМА В КАЛІФОРНІ

Десь лютують жорстокі морози,
десь хударлиці, ночі — зима.
В Каліфорнії ж квітнуть мімози,
Бо зими тут і сліду нема.

Тут весна восени і зимою,
Довгі теплі і сонячні дні
(І говорить щось ніжно зі мною —
букет квітів, дарунок мені).

Пальми, квіти і зелені море...
А як хочеш тут снігу, зими, —
Їдь (це ж поруч!) в засніжені гори,
там ганяєм на лещатах ми.

**

Десь лютують і тиснуть морози,
веремію справляє зима...
А в Лос-Анджелес квітнуть мімози...
Бо зими тут ніколи нема!

„Юнак”, ч. 4, 1966.

Діденко Анастасія

ІЗРАЇЛЬТЯНАМ

Дорогому Натанові Мойсєвичові Рубінові -
другові українців присвячую.

Останні хами з вас сміялись
із-за своєї темноти,
а ви від тисяч літ змагались
щоб місце на Землі знайти.

На тім святім (бо ріднім) місці,
хоч і відсутній чернозем,
дали життя у кожному місті,
знайшли свій втрачений едем!

Десятки соток літ в вигнанні
ви зберегли стяг-заповіт,
бо йшли у творчому змаганні,
не дивлячись на грішний світ!

Ви кожен камінь і піщину
свою оплакали у снах,
в серцях несли скрізь батьківщину
(в проваллях, долах і горах).

Нема святішої любови —
любови до батьків землі, —
пролитої за волю крови, —
до предків, що згоріли в млі.

Діденко Атастазія

І ви крізь гета і гоніння
пронесли святість цю в серцях.
Своєю кров'ю і терпінням
проклали в Батьківщину шлях!

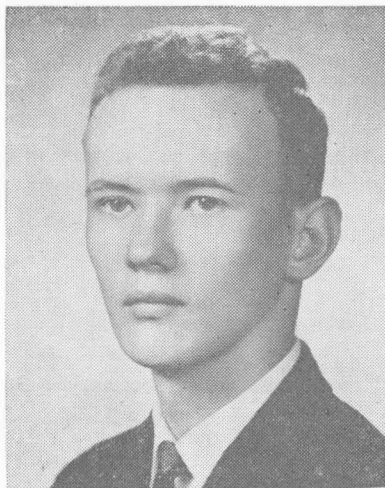
І хоч живе ще з вас чимало
у інших землях і світах
(життя з народами зв'язало),
та вас Ізраїль все віта!

Віта! . . . І кожного пригорне,
мов мати сина по роках . . .
Ваш Край за кожного з вас гордий,
бо не згубилися в віках!

Несли знання своє в народи,
вкладали працю і серця . . .
Але шукали нагороди
у рідних матері й отця.

Клоню чоло я перед вами
за мудрість, честь, любов, — за все!
Хай квітне дружба вас із нами
і щастя вічне принесе!

17 березня, 1967.

Дозорський Володимир

Тепер є на третьому році перед-медичних студій. Зацікавлений українською історією, і тому ще з юних літ пише п'єси про княжу добу. Має таких п'єс вже

п'ять. Тепер почав нову — про повстання в Києві в 1113-ім році. Володимир так описує цю п'єсу, яку закінчив в січні 1970 року: „Вона писана відмінно від попередніх, бо будовою є взорована не на англійських елізаветських виставах, тільки на далекосхідніх, старокитайських. Її основа це сім геометричних знаків, кожний з яких оголошує певний гурт висловлених думок, що торкаються способу змін і перемін (у цім випадку — суспільних)... У цій будові поняття часу та окремого місця губляться, але можна тут широке і складне тло подій представити коротко і стисло, хоча з меншим реалізмом"... Молодий кандидат на лікаря, який живе в Ірі, Пенсильванія (ЗСА), завзято вивчає також драми і театр Заходу і Сходу.

Дозорський Володимир

ДРАМАТИЧНИЙ МОНОЛОГ

Це уривок з п'єси про Володимира Великого, який сидить саме перед своєю дружиною, Анною, і захоплено говорить про суть новопринятої віри.

В о л о д и м и р :

— „Вітають мене й інші християни в честі і любові! — А! Ось суть знайдена: сила чеснот, сила любові. Правда! Правда! Вірити в Христа — значить вірити Христові, значить, що Його наука й найкраща. Бож коли відповідаєш тільки лихом то й другий лихом відповість, і тоді лихо стає помножене від одного, єдиного вчинку. Ну, і який з того хосен, яка користь? І знову ж, як і ворога переконаєш, що не бажаєш йому шкоди, тож щоб і він не трудився при розумі на нешкідливих нападати? Та, слава Богу! Слава! Слава!

(С х о п л ю є т ь с я) Істина моя! Бремя з плечей спало! Знай, раз мені казали, що краще, щоб піддані володаря боялись. Тоді я старався грізним бути: вдаряв походами, сіяв переполох, на сотні верств від столиці вганяв. Обходив я Руську землю, і дружиною корив народи, товкся по границях заходу і сходу, півночі та полудня — та все ж таки сталої безпеки не знайшов. Але коли є на словах заповіт любові, то звідусіль почали сходитись до мене радо й добровільно. Із стран немріяних колись лине до мене признання й пошана. А чому? Бо у страсі мої піддані й сусіди до втечі нахилялись, і я мусів сам їх здоганяти й карати. Та хто не хоче піклування у свою користь? Хто від шанування потреб своїх сторонитиме? У любові стоятиму нерухомо, але всі до мене прийдуть! Не воздам ніякої погрози — а всі покортяться. Не видам ніякого закону — а всі взоруватимуться

Дозорський Володимир

у загальному ладі. Так, так! Як на язиці у мене любов, тоді всі починають до мене звертатись. Що ж тоді буде, коли й на ділах покажу любов? Тоді світ сам мені поклонився б. Отже, розв'язка є! Вона ввесь час перед очима. Я — спасенний!”

ПЕРЕБИГ ЖИТТЯ

Ця мить теж така, що увійде мені в пам'ять назавжди. Вона одна з-поміж кількох десятків, що становлять усе затамлене життя моє... Як сон воно проходить: поодинокі яснобарвні, докладно викінчені образи — тут, там і там. Між ними прогалини порожньої сірини — так, що часто здається, немов ціле життя пройшло не довше літа. І не знаю, що до кожної миті довело, і що поміж двома пам'ятними хвилинами пройшло.

Душенко Лідія

Ліда закінчила гімназію в 1965 році, а в 1967 році Вілла Марія Каледж, в Ваффало, ЗСА. Після того вона вчила один рік у народній школі. Тепер продовжує свої студії. Здавна вона цікавилася літературою. Друкувала свої вірші в журналах „Готуйсь”, „Юнак”, „Шлях Перемоги”, та в англійських студентських журналах і антологіях. Вона також належить до групи письменників при ІВКА. Лідина творчість англійською мовою регулярно появляється в журналі поетів-аматорів „Аркадіон” у Нью Йорку. Ліда належить до старшо-пластунського куреня „Буриверхи”.

Душенко Лідія

ТІЛЬКИ ДЕСЯТЬ ДОЛЯРІВ

Батьки Степана були власниками малого підприємства для чищення одягу. У вільних годинах по школі та в суботу Степан там помагав.

Однієї п'ятниці не щастило йому. Він пізно встав, спізнився до автобуса, і майже перепав важливий іспит із хемії. Не дивно, що він не надто весело почувався, коли став працювати.

Десь о четвертій годині увійшов якийсь старший уже пан, але дуже багато вдягнений.

— Хлопче, — сказав він, — чи ти можеш мені зараз вичистити цю пляму із цієї маринарки?

— Очевидно, пане! Я це сам зроблю за кілька хвилин.

Пан примістився на кріслі біля вікна та почав читати якийсь журнал.

Степан побачив, що буде легко вичистити пляму і перевірив чи не було чогось у кишенях. На його превелике здивування, в лівій кишені була згорнена десятьдолярівка.

Нечемна думка майнула: „взьми, той пан напевно багач. Він не зауважить нічого”.

„Не можу такого робити”, — вирішив Степан, — „пластун — чесний”.

Двадцять хвилин пізніше Степан передав маринарку панові. Той заплатив, подякував та й зник за двері.

Уже було п'ять до шостої. Степан збирався замкнути крамницю. Враз побачив поліційне авто, що зупинилося перед дверима. Два дужі поліцисти появились. З ними був той пан. „Що ж я зробив”, — подумав хлопець перелякано.

— Так, це він, пане капітане, — сказав пан, показуючи на Степана.

Душенко Лідія

— Ходи з нами, — наказав поліцист.

— Чи не можу я попрощатися з батьками? — спитав Степан своїх ескортних.

— Не задавай зайвих питань, сідай в авто!

Степан покійно послухав. Він почувався, як справжній злочинець. Ніхто не промовив ні слова під час чвертьгодинної їзди.

Вони стали перед великим будинком. Степан навіть не зауважив, що це була місцева телевізійна станція.

Збентежений Степан ураз опинився на сцені перед якимись апаратами. Той пан щось хутко говорив, а потім звернувся до Степана:

— Як ти звешся, юначе?

— Хто я? Степан. Степан Овчаренко.

— І скільки тобі літ?

— Шістнадцять.

— Скажи нам, що ти бачив у лівій кишені моєї маринарки?

— Я знайшов десять доларів.

— І що ти з ними зробив?

— Як вичистив пляму, то положив гроші назад на те місце.

Тоді пан дуже привітно усміхнувся і промовив:

— Я звуся Едвард О'Тул, власник цієї станції. Тут маєш чек на сто доларів за твою чесність. Але це не все, на цілий рік відсьогодні, за кожну маринарку, що ти комунєбудь почиши, дістанеш від мене ще додатково по десять доларів. Ну, як тобі таке подобається? Степане, усміхнися. На тебе дивляться тисячі людей!

З а в в а г а : Дорогі Читачі! Як Ви думаєте? Чи пан О'Тул навмисне залишив гроші в кишені, чи може випадково?

„Юнак”, ч. 6, 1966.

Душенко Лідія

ПОБАЧИВШИ КРАСУ, ЗАПЛАЧУ

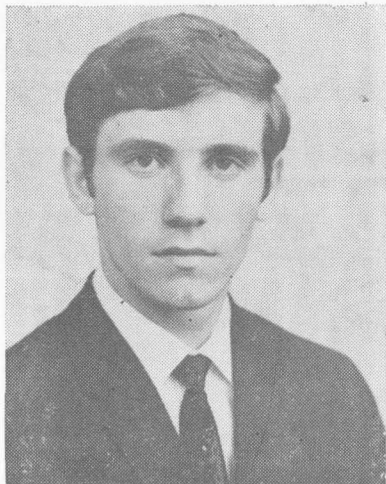
Дубок зелений в гаю, гаю,
Трава блищить росою.
Дзюрчить струмок.
Та це ж краса — я плачу.

Тепленька нічка тихо, тихо,
Пливуть зірки шляхами.
Срібний човен.
І це краса — я плачу.

Дитя при неньці ляже, ляже.
Дівчина у віночку.
Дідусь сивенький.
І це краса — я плачу.

Небесні пісні хором, хором.
Вгору йде дим кадила.
Благослови.
Також краса — я плачу.

„Юнак”, ч. 5, 1967.

Задарко Євген

Євген Задарко тепер є студентом філософії (третій рік) у Римі. Після закінчення студій він планує вступити до консерваторії, бо здавна зацікавлений музикою.

Він почав вивчати музику коли йому було одинадцять років: вчився гри на акордеоні, клярнеті та вивчав теорію музики. Ніколи один інструмент його зовсім не задовільняв, тому він пробував другі; сьогодні він вміє грати вже на шістьох інструментах. Тепер він залюбки komponує. Народився Євген 15-го травня 1948 року в Білому Борі (Польща). 1962 року виїхав до Англії, а потім до Риму.

Задарко Євген

НА ДОРОГУ ДАЛЕКУ

*слова: Любомира Госейка
музика: Євгена Задарка*

На дорогу далеку ти квітку дала,
Первоцвіт чародійний, що в лузі знайшла.
І, свій посміх вложивши у чашолисток,
Ти сплела блискотливий надії вінок.
В самий день благовіщення сталося було,
Я пришив золоті передки до чобіт,
І, узявши мій спів — одиноке майно —
Я подався в чужий кругосвітний привіт.
А тому, що не здибала ти гоголя,
Я подумав: у квітці чатує бджола.
І лишив я тебе, не сказавши — прощай.
На столі підписавсь — ідол твій і відчай.
У безвідді живу — пишу днесь тобі лист,
Висилаю назавжди бридкий анапест.
Не пиши: я огиду осончену бгав,
На пуття вируділе я козир віддав.

НА ДОРОГУ ДАЛЕКУ

Слова: Л. Гусейко
Музика: С. Задарко

Moderato

На до-ро-гу да-ле-ку ти цвітку да-
А то-му що не зди-ба-ла ти го-го-

ла. Перво-цвіт чаро-дій-ний що в лу-зі знай
ля. Я по-лу-мав у квіт-ці ча-ту-е бджо-

шла. І свій по-сміх вло-жив-ши у ча-со-лис-
ля. І ли-шив я те-бе не ска-завши про-

Задарко Євген

ток ти сплела блискотли - вий на ді - і ві -
 шай, на сто-лі під-пи-савсь твій і - дол і від -

The first system of the musical score consists of a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is written in a treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. It features several triplet markings (indicated by a '3' above the notes) over the lyrics. The piano accompaniment is written in a grand staff (treble and bass clefs) and consists of chords and moving lines in both hands.

нок. В са мий день бла - го - ві - шен - ня
 чай, у без - вид ді жи - ву пи - шу

The second system of the musical score continues the vocal line and piano accompaniment. The vocal line maintains the triplet pattern and includes the lyrics. The piano accompaniment continues with harmonic support for the vocal melody.

ста - лось бу - ло, І при - шив зо - ло - ті пе - ред - ки до
 днесь то - бі лист, ви - си - ла - ю на завжди брил - кий а -

The third system of the musical score concludes the vocal line and piano accompaniment. The vocal line features the final lyrics and triplet markings. The piano accompaniment provides the final harmonic context for the piece.

Задарко Євген

чо - біт, І у - зав-ши мій спів о - ди - но - ко май -
не - пест, не пи - ши, я о - ги - ду о - сон-че шу

но, Я по - дав-ся в чу-жий кру-го - світ-ний при
брав, На пут-тя ви - ру - ді ле - я ко - зир віз-

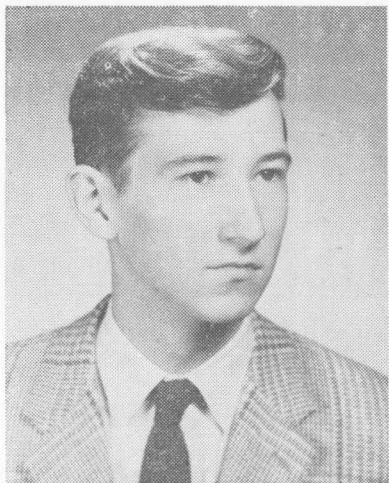
віт,
дав.

Задарко Евгений

First system of musical notation. The treble clef staff contains a melodic line with eighth notes and quarter notes, featuring three triplet markings. The bass clef staff contains a bass line with chords and eighth notes, also featuring three triplet markings.

Second system of musical notation. The treble clef staff continues the melodic line with eighth notes and quarter notes, including three triplet markings. The bass clef staff continues the bass line with chords and eighth notes, including three triplet markings.

Third system of musical notation. The treble clef staff begins with a fermata (Z.) over a whole note chord, followed by two triplet markings. The bass clef staff continues with eighth notes and chords, including two triplet markings. The system concludes with a double bar line and a fermata (//) over a whole note chord.

Ільницький Олег

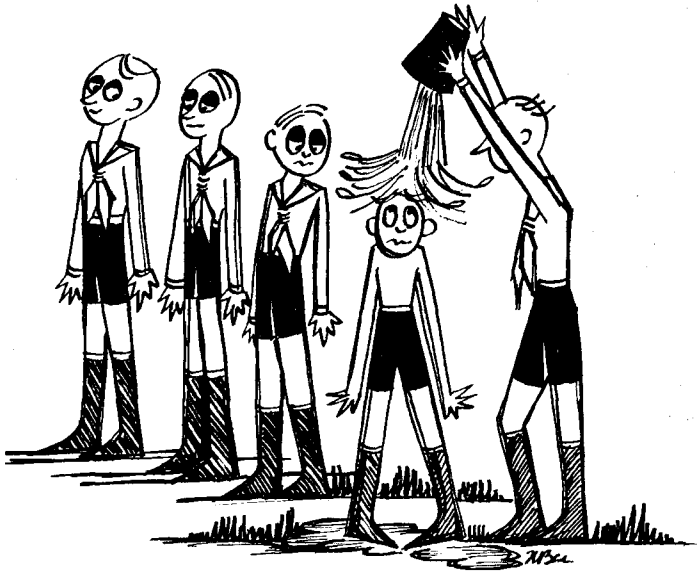
Олег народився в Німеччині 2-го лютого 1949 р. Від 1957 р. жив у Нью Йорку, де закінчив українську школу св. Юра і гімназію Ля Саль. Тепер є студентом третього року університету (Нью Йорк Ситі Каледж) — в ділянці англійської літератури. Активний пластун, Олег є членом куреня „Лісові Чорти”.

ВОДНО-ЛІТУНСЬКО-МАНДРІВНИЙ ТАБІР

Цього літа в околицях Інд'єн Лейк відбувся дуже цікавий табір. Це був перший табір в історії Пласту, який злучив три роди пластування — мореплавання, літунство і мандрівництво — в одну цілість. Його організували старші пластуни. Учасники цього табору пережили багато пригод, а деякі з них, можна назвати, надзвичайні. Про одну з них хочу тут розповісти, а саме — про цілоденну прогулянку на каяках першої групи мореплавського табору.

Ранком пів до сьомої тишу на острові число 10 сколихнув пранизливий голос першого асистента табору: „Ставання! Ставання!” Із шатер вискочило дев'ять заспаних юнаків. Сонце, що вже вийшло на погідне небо, ще не встигло ogrіти наш зимний острів. Ми глибоко вдихали холодне повітря і з трудом відганяли від себе залишки міцного, здорового сну. І враз: „Струнко! Переді мною в однолаві збірка!”... Кожний з нас старається бути першим у лаві. Та, на жаль, тільки один може бути першим, а ще сумніше, що також один мусять бути останнім. Цим разом останнім у лаві стоїть Тарас. Перший асистент дивиться на нас гострим зором, а по хвилині зупиняє його на Тарасові і легко усміхається. Тарас знає, що це значить, і він по-молодецькому знизує плечима і скидає сорочку. Потім схиляє голову і наставляє плечі. Друг асистент заходить із-заду та з розмахом виливає Тарасові на голову і плечі відро води. Така церемонія відбувається кожного ранку. Пласт привчає до бистрости, до зарадности, до швидкости рухів і думки. Відро холодної води на голову — це немов пригадка: „Не будь ніколи останнім! Старайся бути першим!”

Після збірки — руханка, молитва і снідання. І ось ми всі на березі величезного озера, чекаємо наказу. Наповняємо

наші каяки харчами і найконечнішим „морським вирядом”. Сідаємо і бравурно відпливаємо з нашого острова. Наша „фльогиля” складається з чотирьох каяків. З того три мають залогу по три пластуни, а один — два. Цей останній — це „адміральська лодка” з двома старшими пластунами.

Пливемо поволі, але завзято. Великі, темно-сині хвилі перекочуються по озері. Деякі з них пригадують мені дикі коні, що стараються вискочити з води і показують свої білі хребти.

Хоч було ще рано, та гаряче проміння сонця вже таки добре пригрівало нас. Мчать каяки! Кожне рам'я, кожна рука пришвидчують їх рух уперед. Вони прорізують хвилі і скибами кладуть їх по боках. Але вони знову збігаються разом, і темносиня сила вод напирас на човни, підходить під

Льницький Олег

них і як стосилий кит підносить каяк на своїм темнім хребті і забирає його із собою та несе швидко і так високо над водою, що весла часами не досягають води. Але цей химерний кит хутко знуджується такою забавою. Він залишає каяк і одним помахом свого великого хвоста виховзується з-під каяка і відпливає під інші човни.

Пливемо серед таких хвиль довго. Часами нам здається, що ще одна хвиля і каяк перевернеться. Та ми не даємось. Боремося з тими хвилями десь зо дві години, поки не причалюємо до берега, з якого приглядаємося нашій дальшій дорозі. Перед нами стоїть велика гребля. З двох її боків великі кам'янисті скелі. Видряпуємося на цю греблю, щоб придивитися ближче, кудю стелиться нам шлях. За греблею пливе річка. Вона плитка, але зате дуже прудка. Великі каменюки стирчать з води і тому вона гучить шумом Ніягари. По обох берегах річки густі ліси. Дерев нахиляються до самої води.

Дістаємо наказ перенести наші каяки на другий бік греблі і там пустити їх у воду. Через скелі і крізь ліс несемо наші „кораблі” по двох високо над головами, аж поки находимо догідне місце і спускаємо їх знову у воду — вирушаємо в дальшу дорогу.

Ріка шумить! Неспокійна вода переливається через каміння, крутиться в затоках, гучним ревом відповідає на удар із скелями. Наших голосних криків майже не чути. Не можемо порозумітися. Пливти тяжко! Каяки щоразу напорюються на каміння, які, як живі, наступають на нас. Та все таки поволі посуваємось уперед. Причалити не можна, бо темні береги зарослі кущами, деревами і густим хабаззям. Раптом якийсь крик! Чи це нам лише причулося? Ні, справді хтось кричить: „Пороги! Увага — пороги!”

І справді, ось він уже перед нами! Хвилина вагання. Що робити? Пливти, як ні? Але це тільки хвилина. Пригадується Шевченкове: „Ануге, хлоп'ята, на байдаки, море грає, ходім погуляти!”. О, нас ніщо не стримає... Беремо „приступом” пороги! Спершу каяки посуваються поволі... обережно. Вода перед нами скаче, вирує, неначе запрошує: „Ходіть! Ходіть! Покажіть, що ви варт!” — Вода вже цілком біла, так сильно вона б'ється об каміння. А ми посуваємось... ще крок, ще десять, ще п'ятдесят...

Нараз чуємо крик з першого каяка. Дивимося і очам своїм не віримо. Він ще перед хвилиною так поволі плив, а тепер задрижав, похитнувся і помчав як стріла через каміння і бурхливу воду. „Перепливе, чи ні?” — блиснула думка. Переплив! Слава його залозі!

Тепер черга на нас. Пливемо за тим самим струмом, що й вони. Хвиля хапає нас, як малу забавку, і ми незчулись, як опинились за порогом... Пливемо далі деякий час спокійно. Праворуч і ліворуч ліси. Дерева нахилиються до нас так, ніби хотіли передати нам привіт від свого лісового царства. Сонце пробивається через гущавину і його проміння весело танцює по воді. Веслуємо ритмічно і час до часу чути нашу бадьюру пластову пісню, що губиться в темному лісі...

І враз... знову гомін води і перед нами ще один поріг. Бурхлива, неспокійна, біла вода. Але ми минаємо її без труднощів. Поріг був малий і перепливти його не було тяжко. Зате не таким є третій поріг, який з'являється на нашій дорозі. Він наїжений великими каменюками і їх можна обминути лише тоді, коли вдасться спрямувати каяк в течію середнього струму. Але там вода вирує несамоовито. Насправді це й не вода, а біла піна, що вдарає об каміння з такою силою, що аж підноситься в повітря і спадає вниз дощем. Ми посуваємось поволі і дуже обережно. Усі три дивимося в воду

з такою напруженістю, що аж розкрили уста і навіть не є того свідомі. Наші провідники в першому каяку пускаються перші в цей котел. Ми обсервуємо, що з ними станеться. Але вони мужні і заправлені „моряки” — тож прориваються крізь перехрестя струй і скель удало. Вони спиняють каяк на тихій воді і дають нам знак рушати.

Вийжджаємо і зразу ж хтось кричить: „Камінь! Весла до ліва!” Ми починаємо веслувати із цілої сили, але все марно. Вода дужча за нас. Вона вхопила каяк і кинула його об каміння. Заскрипіло його металеве дно. Ми втратили над ним контролю. На добавок лихові, він зачіпився за другий камінь. Тепер наш каяк стоїть навпоперек струму. Вода почала лятися в нього і тягнути до споду. Над шумом води залунав крик: „У воду, скачи у воду!” Нас двох висакує. Її зимна струя збиває нас із ніг. Та все ж ми вхоплюємося за човен і починаємо спихати його з каміння. Тяжко утриматись на ногах. Гострі каміння вриваються в тіло, а гладенькі є заслизькі, щоб на них устояти. Але наш труд немарний. Ми випростовуємо каяк, скачемо в нього і, заки отямилися, струм поніс нас удолину.

Вода скаче вгору, б'є в обличчя, закриває вид. Ураз — що це? Наш третій член залоги випав з човна і вода несе його безвладно понад каміння вдолину. Ми заціпилися. Що робити? Як допомогти йому? А він дивиться на нас великими переляканими очима. А наш каяк, утративши стернового, опинився без контролі і він летить „стрімголов” в китловину розлютованих вод. Хвили його обернули і він пливе — задом уперед. Це дає нам змогу побачити, що наші друзі з третього човна є ще в гіршій халепі від нашої. Їх човен перевернувся догори дном і безсило бовтається у воднім вирі.

А в міжчасі наш човен знову з цілою силою мчить просто на скелю. З каяка провідників падає команда: „Весла з пра-

вого боку!” Хапаємо весла. Вода б'є в обличчя, у груди, у каяк, але ми цього не відчуваємо. Минає секунда, дві... чи втримаємося на воді? Так! Ось каяк обминає всі небезпеки і ми стоїмо перед нашим проводом. Наші провідники дивляться на нас „з-під лоба”, а ми на них очима повними „тріумфу”. Нашому третьому товаришеві нічого не сталося. Він трохи подрapaвся, але позатим вийшов цілий і здоровий. Ті ж друзі з третього каяка припливли мокрі, без штанів і без черевиків. Але припливли. І не зважаючи на все ми були дуже задоволені. Ми раділи надзвичайною пригодою. Що ж — недарма пластуни співають: „Ніщо нам лихо ні пригоди”...

Далі, залишивши каяки, ми пішли всі гуртом до міста і покріпили свої сили доброю вечерею. Потім вернулися назад і вирушили в поворотну дорогу до табору. О, вертатися було тяжко! Треба було тягнути каяки через ті чотири пороги, потім знов нести їх через греблю і знов пливти озером аж до нашого острова.

Була 7-а година, як ми спустили човна на озеро. Хвилі, які були сині вдень, зробилися сіро-білі. Вони пливли тепер проти нас і не раз нагадували нам того сірого кита, що вранці кидався під наші каяки, а тепер на відміну пробував нас розчавити. Небо, яке так гарно ogrівало нас удень, тепер зробилося понуре, темне і непривітне. Сильний зимний вітер продував через наші мокрі сорочки і куртки. І коли ми старалися накритися ліпше, то він ще дужче добирався до нашої шкіри. А ми гребли, веслували. Вітер розвіяв каяки по озері. Не було сили триматися вкупі. Далеко, дуже далеко наш острів! Ах, який він тепер малий! Мов крапка на папері. А ми такі втомлені!

Але, що це? Чи це нам причувається, чи дійсно гуде мотор? Ні, — їде моторівка! Скаче собі по воді, як плескатий ка-

Гльницький Олег

мінь. Придивляємося, — а в ній наш друг Пилишенко. Хтось крикнув йому з'їдливого „доброго вітру!” Він приплив до нашого човна і наказав їхати до берега, а сам поплив далі шукати за розбитками „фльоти”. Довго ми ще чекали на нього і на транспорт до нашого острова, проте, нарешті ми ... вдома. Були ми мокрі, втомлені і голодні, але ми були бадьорі і тішилися правдивою радістю з буйного пластового життя.

„Доброго вітру, друзі, на черговому морсько-літунсько-мандрівному таборі!”

„Юнак”, ч. 12, 1965.

НІЧЧЮ У „ЛІСОВІЙ ШКОЛІ”

На Лісову Школу зіснулась темна ніч. Зимний вітер тихенько гойдає високими деревами, які шепочуть свою чарівну пісню, розкидаючи її по лісі.

Ми стоїмо довкруги червоного жару, наші очі розрізняють кожний вуглик. Та наші думки де інакше. Ще дзвенить у голові остання коломийка. Ще наші очі горять тим ясним полум'ям, яке нас бавило і пригрівало. У цій хвилині кожний стоїть сам. Ніхто не існує, тільки він і ці червоні вуглики. Твориться для кожного окремий світ. Але ця глибока задума розпадається, коли голос бунчужного залунає в темряві. Ми будимось, наче зі сну. Сходимось, беремось за руки і з наших сухих уст, спершу тихо, потім голосніше, виринає пісня „Ніч вже йде”. Ватра скінчилась!

Обережно ми вертаємось до табору. Наші голоси розбігаються по лісі. На терені табору регіт і крик, але не подібний до того, що вдень. Ми відчуваємо щось інше, щось, чого не можемо пояснити. Тому наша розмова є трохи стримана. Таборовики розходяться — терен табору порожній. Навколо стає темно. Лише фіолетове небо із своїми малими зірками дивиться на наш табір. Тихо робиться. Звуки з лісу наповняють зимне повітря вечора. Табір спить! Лише один ходить по таборі, — це заспаний стійковий.

Година, — це короткий шматок часу. Та для стійкового вона тягнеться без кінця. Він ходить, махає руками, з нетерпеливістю чекає, щоб минуло п'ять хвилин. Поглядає він на зорі. Там, Північна зоря . . . , там, Малий Віз, а далі — і Великий. Його починає боліти шия, але він не зважає на це. Чомусь він неспокійний. Чогось бракує, щось не в порядку. Він думає, потягає рукою по шиї. І враз думка! Чому нема Місяця? Він розглядається, та надурно. Нема! Дивиться на

Ільницький Олег

годинник... ще півгодини. Зідхає нудьгливо. Поправляє свій светер і йде по таборі.

Іде він поляною і поглядає на шатра. Вони такі тихі, спокійні виглядають. А от, збоку — це його шатро. Тягне його до нього. Там у середині тепло, вигідно — а тут? Раптом — що це? Там у кущах щось лізе. Він став, слухає уважно. Серце забилося трохи сильніше, а в руці йому з'явилась лампка. Світло пробило темряву. У кущах щось заворушилось, покрутилось і зникло. Світло згасилось. Стійковий пішов далі, уважно слухаючи нічні звуки.

Дивиться знову на годинник... уже час. Поглядає він, ще останній раз на ті темні постаті дерев. Його зір блукає з одного дерева до другого і врешті спиняється на чорнім небі. Таке велике воно, таке далеке. Зідхає стійковий. Таке — чомусь воно таке сумне.

Холодний вітер подув через поляну. Стійковий похитав головою, взяв глибокий віддих зимного повітря і поліз до шатра. Час іншому на стійку йти.

„Юнак”, ч. 3, 1967.

Коленська Христина

Христина народилась у Нью Йорку 31-го березня 1954 року. Тепер вона є у десятій класі; літом має закінчити курси українознавства.

Вона зацікавлена літературою і музикою (вивчає гру на фортепіані в Українському Музичнім Інституті). Христина є пластункою в гуртку „Калина”, 44-ім курені ім. Оксани Дзеджори, в Ньюарку, Н. Дж.

Коленська Христина

КРИШТАЛЕВІ ТРОЯНДИ

Тобі . . .

Надходить зима.
Залишилися тільки осінні листки.
Вони нагадують мені тебе.
Повіває холодний вітер,
і осіннє листя танцює з малими сніжинками,
і часами видно,
як у хмарах мандрує сонце . . .

Дивлюсь через вікно —
там кришталеві троянди.
В них я бачу весну і тебе.
Цвітуть вони гордо
й простягаються до сонця;
ми йдемо разом і збираємо їх.

Проти сонця пишаються вони мов самоцвіти,
проти місячного світла —
кришталами.
І кожний кусничок леду —
моя сльоза,
що застигла за тобою . . .

І чомусь так дивлюсь на троянди **мої**.
Мабуть тому,
що бачу тебе у них.

Аж раптом повіває холодний вітер
і мої троянди вкриваються снігом;
всюди сіро й холодно.

Коленська Христина

Може,
коли знову надійде весна,
розтопляться сніг і кришталі на трояндах.
Ти ще раз повернешся до мене —
і зацвітуть вони тоді
у наших серцях...

17-го листопада 1968.

ДУМКА НА ПІСКУ

Задавлять мене
На морському дні
Усі почування
У душі моїй.

Залинуть думки мої
Ген за лиман —
Їх хвилі піднесуть
У чорний, буряний туман...

Сірий вітер
Розкине їх ген по піску.
Може там ти знайдеш
Залишену думку мою...

Липень, 1969.

Кукуруза Олена

Народилась Оленка в Міннеаполісі, в ЗСА, 6-го серпня 1951 року. Там вона й закінчила курси українознавства і гімназію. Тепер вона є на першому році університету.

Оленка цікавиться малярством, музикою, журналістикою і літературою. Вже від кількох років залюбки пробує своїх сил у власній творчості. Деякі її речі були друковані у журналі „Веселка”. 1962 року Оленка одержала на конкурсі грамоту від ОПДЛ за свою працю про Тараса Шевченка.

Кукуруза Олена

ПІСНЯ МОРЮ

Там обрій похмурий десь губиться в хвилях
І буряне море сміється, гуде...
Тут скелі на варті порослі на схилах
Вдивляються в далеч — чи ждане прийде?!

Ол. Неприцький-Грановський, 1955.

Я пісню співаю безмежному морю
На скелі зіп'явшись, високі, стрімкі,
І в відповідь море мені посилає
Бурхливі й журливі зідхання свої.

Вже вечір. Туманом окутані гори
І місяць багряний пливе в вишині,
Розбурхані ж хвилі на скелі несуться
Рокочуть, гуркочуть та рвуться на верх.

А скелі стоять непорушно і міцно,
Приймають удари тих хвиль голосних —
Не хочуть піддатись стихії суворій
В довічній, невпинній своїй боротьбі.

Ось вечір погас. Уже ніч зачорніла.
На небі високім з'явилися вогні,
Хмарки попливли у небеснім просторі
Під місяця сяйвом — в чудовій красі!

Я пісню скінчила. Чекаю в тривозі...
І влудуюсь мовчки в припливи гучні: —
Як серце людини хвилюється море...
Як душу чарують глибини оці...

„Юнак”, ч. 4, 1968.

Кукуруза Олена

МОРЕ

Прислухайтесь, як океан співає —
Народ говорить. І любов і гнів
У тому гомоні морським...

М. Рильський

Я пісню над морем співала
Про хвилі бурхливі, про скелі міцні,
Де в дикім відважнім розгоні
Змагалися хвилі ті скелі знести.

Шум моря — це гомін народу
В моїй батьківщині — в неволі тяжкій.
В тім гомоні чую я стогін,
Прокляття та гуркіт кайданів важких.

... Ось хмари зібралися чорні —
Повисли над морем в ту мить, і нараз —
Із грюкотом вдарили громи
У скелі! Як Божого гніву наказ...

„Юнак”, ч. 4, 1968.

БУРЯ

Холодна простиня зливи немилосердно біла по моїй спині, заливаючи дорогу водою, по якій я ступала, поборюючи перешкоди цієї негамінно-бушуючої стихії. Водяні струї забирали бруди вулиць, — котили їх вперед та неймовірно шуміли, пробуючи заглушити пісню, яка звучала у моїй голові. Брудні струмки швидко стікали до голодних пащ каналів, які з ненаситною жадобою поглинали все, що до них потрапляло.

Нараз ясне світло перерізало темне небо і вслід за цим рознісся розкотистий звук грому. Відчувалася сильна вогкість, проникнута порохом та брудом. Нові хвилі води й пари наближалися до мене, немов би бажали звалити мене з ніг. Я була позбавлена можливости щось бачити перед собою — навіть в найближчій віддалі. Якби не блискавки, які час від часу освітлювали все навкруги, не знаю, чи дійшла б я додому.

Проходячи біля церковного подвір'я, я знайшла хвилиний захист під церковним дахом, який мов парасоля виставав глибоко на вулицю. Я подивилася крізь скляні двері й раз з полегшою на душі відчула, неначе щось мене зачарувало. Усе навкруги: буря, церква, блискавки, — все це здавалося мені не дійсністю, а чудовою казкою.

Я йшла додому з повним почуттям вдоволення, що я не була сама. Це сповнювало мене відвагою; я більше не боялась.

Кукуруза Олена

Наближаючись додому, я стала вдивлятись; здавалося мені, що це є стара, але стабільна будова. Ніжне світло пробивалось крізь вікно, яке неначе було раде вітати кожного, хто загубив свою дорогу в прекрасному, але небезпечному сні. Я почала спинатись по сходах, які вели мене до мого вимріяного замку.

Повільно вступила я в коридор як у безпечне сховище. Мама швидко збігла, стривожена, і — побачила до костей промокле страховисько, яке вилізло тількищо із трясовиння з лукавою усмішкою на обличчі.

Тим страховиськом була я!..

1968.

Лада Дарія

У жовтні 1948-го року народилась Дарія. 1966 року вона здала матуру на Курсах Українознавства ім. Гр. Сковороди; тоді також закінчила музичну консерва-

торію (фортепіан). Рік пізніше після закінчення тринадцятої класи вона почала студії мов на Торонтонському університеті, і весною має одержати диплом.

Лада Дарія

ВОГНИК

Іскра . . .

Зродилось світло.

Мов вітром кружляють вогнисті плямки.

Почався танок серед тріщя.

Довкола сидять очі, —

Сині, зелені, бронзові.

Та в кожних оживає інакша душа.

Сині задумались, бо милий далеко,

Зелені сміються, — бо мають любов.

В бронзових краплина гіркокого ридання.

Вогник всім світить на зраду.

„Юнак”, ч. 11, 1967.

ВІТЕР

Лови мене! Спіймай!

Нехай лечу я вдвох з тобою,

Твої ж хвилясті струни

Розводять шум аж край небес!

Біжу я попри берег,

А на поверхні моря бачу

Он мерехтливий сонця блиск

Крізь твій прозорий вид . . .

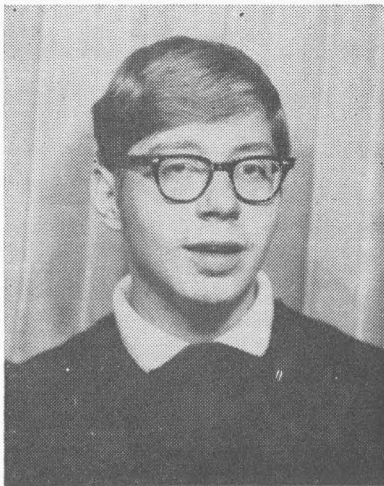
Піднось хвилі й опускай!

Нехай холодні, мокрі краплі

Моє холодять тіло

Від тих гарячих дум . . .

„Юнак”, ч. 6, 1966.

Лібер Юрій

В Західній Австралії, в Перті, народився Юрій 12-го березня 1953 року. Коли йому було п'ять років, приїхав він з ріднею до Америки. Живе він тепер у Гері, (стейт Ін-

діяна), але їздить на курси українознавства аж до Шікаго. Цього року він планує здати українську матуру (10-у клясу); а ходить до 11-ої кляси в американській школі. Зацікавлений літературою, філософією і модерною музикою.

Лібер Юрій

СЕРЦЕ І ГОДИННИК

Серце б'є. А годинник мій заснув.
Дивлюсь я на світ зимовий.
Бачу — птахи відлітають на південь.
Починаю числити хвилини,
Аж поки умру.

„Юнак”, ч. 2, 1969.

ПІСНЯ (Аркадії)

Сльози хмар
Падають на моє віконце,
І я з ними плачу
За минулим днем.

„Юнак”, ч. 2, 1969.

Лібер Юрій

СТІКА ПІД ЕВКАЛІПТОВИМИ ДЕРЕВАМИ

Темне небо,
тихе поле —
табір довго снить...
І вже іскри стали зимні,
тільки попіл залишивсь.

З евкаліптових дерев
чую ха-ха кукубари
чую й голос сплячого коали...
Вітер віє австралійський,
мої ж мрії —
мрії українські.

„Юнак”, ч. 2, 1969.

Мартинець Софія

Софійка народилась в Мюнхені, в Німеччині, 31-го березня 1948 року. Тепер живе вона в Ньюарку, де здала 1964 року матуру з українознавства. Минулого літа вона

закінчила студії з французької мови на університеті Ратгерс. Софійка є активною в студентській громаді і в Пласті. Була в проводі багатьох юнацьких таборів. Належить до куреня УСП-ок „Перші Стежі”.

Мартинець Софія

УКРАЇНСЬКИМ ГЕРОЇНЯМ

Не думали ви про кохання,
Хіба любов до рідної землі,
Вас не лякали муки ні страждання
Ні повні трудів і терпіння дні.

Все віддали для рідного ви краю
Хоробро, мужньо в бій ішли,
І колинебудь люди вас згадають,
То з гордістю в очах, бо ви — жінки!

У душах ваших перша — Україна,
Остання думка в вас — про вас самих.
Життя ви віддали, щоб Україна,
Щоб край наш рідний скинув ланцюги.

Ми хочемо, щоб знали ви, що жертви,
Усе, що ви дали за рідний край,
Ми не забудемо повік, до смерти,
І не забуде того рідний край.

„Юнак”, ч. 2, 1965.

Мартинець Софія

ПАМ'ЯТАЮ

Я пам'ятаю —
була осінь:
зів'ялі квіти,
жовте поле,
чудне гілля;
струмок порожній.
Вітер завивав,
порошив ліс
і розкидав завмерле листя.

А я сиділа
і чекала.
І пам'ятаю, як вечір надходив:
сонце заржавлено світило,
блідло,
заходило.

Я навіть пам'ятаю,
що біля мене камінь був —
сивий, понурий;
він теж чекав!
Все пам'ятаю,
все, що було,
не пам'ятаю лиш тебе . . .
не дочекала.

„Юнак”, ч. 11, 1968.

Мартинець Софія

І я не знаю —
що більш болить:
коли ти мене покинув,
чи — коли на мить
ти мене любив.

Не жий для мене —
не накидай себе.
Життя тяжке,
я ледве годен сам для себе жити.
Люби мене, але не забувай —
не накидай тягар:
не жий для мене —
я хочу жити сам.

Мартинюк Неоніля

Ніля народилась у Пассейку, ЗСА, 8-го січня 1952 року. З відзначенням закінчила місцеву гімназію та курси українознавства.

В школі вона брала участь у редагуванні газетки та належала до клубу будучих журналістів. Літом студіювала німецьку мову на Зальцбурзькому університеті, а тепер в Сиракюзах (ЗСА), як стипендіантка, студіює політичні науки.

Мартинюк Неоніля

СУМЕРК

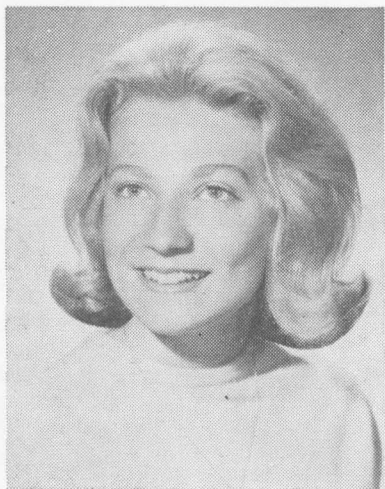
Знаю, коли чую
цвірінькання пільних коників —
що день проминув.

ПО БИТВІ

Червоні спотворені тіла
під холодним заходом сонця
лежать забуті.

САМІТНЯ МОГИЛА

Малий горбок землі
на темнім обрії,
у полі пшениці.

Микита Лариса

Ще в Німеччині народилась Лариса, і маленькою приїхала до ЗСА. Ходила до школи українознавства, яку закінчила матурою — з відзначенням. Юначкою вона редагувала курінний журналик „Пролом”, в якому появилвся ряд її прозаїчних творів. Тепер Лариса є на четвертому році студій французької літератури.

Микита Лариса

ПОРТРЕТ МАМИ

Колись, як спіле зерно
Тепер, як листя восени,
Мережане низками павутиння,
Ясніє мамине волосся.
Спадає на чоло,
Чоло змальоване стежками смутку і журби
(То я їх там втоптала).
Але прощають очі й цю мені вину —
Заквітчані смужками ласки й сміху,
І сяють синьо-зеленими веселками,
А уста мені всміхаються назустріч.

„Юнак”, ч. 12, 1968.

Микита Лариса

ДВА ПРИЯТЕЛІ

Ви подумайте, що це неправда оця правдива історія про пса і kota.

Я побачила його вперше гарного липневого ранку. Він сидів на руках моєї приятельки, притулившись до неї цілим своїм м'якеньким неповоротним тільцем, обнюжував її шию своїм чорним носиком і тихенько плакав. Певно за мамою, від якої його забрали.

Він був цілий бронзово-чорної барви, покритий м'якенькою вовною завдовжки одного сантиметра, з елегантною білою „сорочечкою” під шиєю та сніжно білими скарпетками на всіх чотирьох лапках. Так і прозвали його не „Босий”, а „скарпетка”, себто „Саксі”.

Саксі цілими днями бігав свобідно по своєму городі, а тоді забігав теж і до нашого, прибігав до мене, тулився до моїх ніг, неначе просив, щоб його попестити.

Коли я або хтось із моєї рідні вертався до хати, Саксі завжди вибігав далеко нам назустріч і вітав сердечно, помажуючи хвостиком, як своїх господарів. Сторонній людині тяжко було б повірити, що це не наш песик.

Одного гарного дня сталася подія, яка цілком змінила спосіб життя Саксі та його ставлення до нашого городу.

У нашому городі з'явилася маленька киця-приблуда. Тому, що вона була дуже заголоджена, ми постановили її відкормити. Це шляхетне завдання узяв на себе мій дідуньо. І от із цього часу Саксі став нашим майже щоденним гостем. Бо дідуньо кожного дня сідав у городі під великою, розлогою черешнею і годував маленьку кицю молоком з лялиної пляшки, а зараз біля його ніг уможувався Саксі і приглядався цій небувалій для нього події. Не завжди ця обсервація кінчалася для нього безкорисно. Бувало, що не всі краплинки

Микита Лариса

молока з лялиної пляшки попадали до ротика киці, але падали на землю, або підхоплював їх спритно Саксі. Нагодувавши кицю, дідуньо ставив її на землю, а рештою молока пригощав Саксі. Песик ставав тоді на задні лапки і ротиком, чи радше чудовим рожевим язичком ловив краплини молока, що скапували з пляшки. Часто молоко падало йому не до рота, а на ніс чи в око. Тоді киця прибігала, спиралась лапками на груди Сакса й облизувала його цілу голову.

Такі спільні переживання зближували кицю і песика, і вони ставали чимраз кращими друзями. Бувало Саксі, як трохи старший від киці, любив пожартувати з неї. Він брав її легенько зубами за шкірку на карку, переносив на другу сторону дороги та клав у куці якомусь сусідові, мовляв, а ну, чи сама потрапиш додому. Звичайно, киця не верталась сама, але плакала жалісно, аж хтось із нас почув і приносив її до хати.

Одного дня пи дізнались, що наші сусіди купили нову хату, куди ніяк не могли взяти Саксі. На їх прохання мої батьки взяли його до себе — на мою превелику радість. Надворі вже зробилося холодно і Саксі замешкав у нашій вітальні на великім шкірянім фотелі. А киця-приблуда тим часом підросла і стала почуватись повновартним членом нашого господарства.

Ви не повірили б, як чудово вони обоє бавилися. Пес ганяв за котом по кімнаті до безтями. А коли врешті змудилося котові, він ховався між чотири ніжки крісла, причаювався, і тоді вдаряв пса лапою по носі. Думаю, що кіт ховав пазурі, щоб не зранити пса, бо я ніколи не чула, щоб пес „плакав” від котячих стусанів. Або скільки реготу було в хаті, коли переслідуваний кіт убігав у велику паперову торбу, яку ми умисно залишали йому на підлозі. Він причаювався в ній і нагло вискакував на пса, коли він приблизився до торби. Часами пес тратив терпець. Тоді цілою силою розганявся і

Микита Лариса

своїм тягарем перевертав торбу з котом. Виполошений кіт вискакував на крісло, прибирав оборонну поставу, не знаючи, чи це жарти, чи вже визов до бою.

У зимні дні обидва вони клалися на килимі. Кіт ховав свою праву лапу у велике клапате вухо Саксі, а цей своєю чорною кудлатою лапою обнімав kota зверху, сховавши його голову собі під бороду.

Та раз ми були свідками справді зворушливої сцени. Саксі поранений тяжко в автовім випадку лежав на підлозі і здригався від болю. Тоді кіт цілими годинами сидів коло свого приятеля та зализував його поранену шкіру на хребті, куди пес своїм язиком не міг дістати. Так рятував кіт пса до часу його повного видужання.

Цього котика в нас уже нема. Пес постарівся, але завжди пам'ятає про дружбу з котом, бо коли зустріне його на вулиці, біжить до нього, махаючи хвостом і хоче полизати. Варто бачити його розчаровану міну, коли кіт, зігнувшись у дугу, втікає і шипить, або ще гірше — переходить „до атаки”. Тоді Саксі зрезигновано відходить з думкою, що „життя є повне непорозумінь”...

„Юнак”, ч.12, 1965.

Мицьо Роксоляна

Роксоляна народилась в Нью Джерзі 5-го липня 1952 року. Минулого року вона з дуже добрим успіхом здала матуру з українознавства. Тепер вона є в 12-ій

клясі. Зацікавлена музикою — вже десять років навчається гри на фортепіані. Належить Роксоляна до гуртка „Маки”, 44-го куреня ім. О. Джиджори в Ньюарку. Вже другий рік провадить, як виховниця, рій новачок.

ПОМИЛКА НАТАЛКИ

I.

Був гарний весняний пополудень. Цілий світ шойно починав оживати і будитися із зимового сну. Соняшні промені огрівали все і легенько подував приємний вітерець.

ТРИС! ГУП! ГУП! ГУП! ГУП!

— Наталка, це ти? — питається пані Ходенська.

— Є, — чути було відповідь з другого поверху.

— Як було в школі сьогодні?

— Га?

— Прошу не га-кати. Я питаюся, як було в школі.

— Є!

— Що то має значити? — сказала мама голосом, який означав, що вона втрачає терплячку.

— Є! — ще раз відповіла Наталка.

— Я поговорю з татом про тебе, — лютувала пані Ходенська.

— Говори! — прошепотіла сама до себе Наталка.

На вигляд Наталка була нічого собі дівчинка, хоч личко було під маскою „мейк-апу” і фарб. Якщо в неї була якась суконка або спідничка довша як три інчі вище колін, вона опинялася в смітнику. Попередня розмова була характеристична для дому Ходенських. Але цього разу увечері, коли Наталка пішла спати, подружжя Ходенські говорили про Наталку та її вдачу. Справа була вирішена.

Чергового дня при обіді:

— Наталочко!

— Мммммгмм.

— Ми вчора з татом говорили про тебе.

Мицьо Роксоляна

— О — О!!!

— І ми вирішили — говорила далі мама, не зважаючи на перерву, — тому, що ти є пластунка і ще ніколи не була на таборі, — ми вирішили післати тебе цього року на чотири тижні до пластового табору.

Наталка зірвалася із крісла, розкрила широко очі і дивилася на маму здивованим поглядом. Наталка не могла повірити в те, що їй мама щойно сказала. Вона вже мала заплановані цілі літні вакації, а тепер мама і тато одним реченням всі ці пляни перекреслили.

— Не дивися на мене так — сказала пані Ходенська, — я тільки хочу тобі добра.

Наталка схаменулася. Вона подивилася прямо на маму і схвильовано сказала:

— Тепер я знаю, що ви мене вже не любите і хочете мене позбутися.

— Наталко, ми лише добра хочемо для тебе, — сказав тато спокійним голосом.

— Не пробуйте виправдуватися, я вже все добре розумію, — майже кричала Наталка, а потім вибігла з їдальні і труснула за собою дверима.

II.

Кілька місяців пізніше бачимо Наталку в день від'їзду до табору. Вона стоїть коло свого вікна на другому поверсі і дивиться невдоволено на всі приготування батьків.

— Наталко, ходи, ми вже їдемо!

Наталка відвернулася від вікна, підняла светер з ліжка і поволі пішла сходами вділ.

Цілу дорогу Наталка ні словечка не сказала, а її батьки, навпаки, цілу дорогу розповідали про табір: які є прим-

Мицьо Роксоляна

ності, прогулянки, зайняття тощо. Нарешті заїхали на місце. Всюди були люди і з усіх боків було чути веселі крики дівчат. Одні вітали давніх товаришок, інші з новими заприятювалися.

— Як ти називаєшся? — почула Наталка. Вона обернулася, але не сказала нічого.

— Я називаюся Оріся, але всі мене кличуть Риська.

Коли Наталка далі вдавала, що не чує, Оріся здвинула раменами і пішла, а за хвилину було чути її веселий сміх у гурті товаришок. Тоді пан і пані Ходенські помогли занести всі Наталчині речі до табору, попрощалися з нею і поїхали.

III.

Наталка поскладала увесь свій виряд до шатра і сіла на ліжко. Хтось увійшов, але Наталка не підводила голови. — О! То ти будеш у моєму шатрі? Добре! — сказала Оріся, але Наталка далі нічого не говорила.

Так Наталка прогавила весь перший тиждень табору. Зайняття її не цікавили. Підчас дозвілля, коли інші дівчата писали листи, бігали до крамниці або бавилися іграми, вона сиділа сама в шатрі. Із початку всі, як і Оріся, пробували заприятитися з Наталкою, але швидко покинули це.

Батьки писали до Наталки, та вона ні слова їм не відписувала, хоч вони завжди кінчали однаково: „Відпиши зараз і розкажи нам усе”.

Одного дня Наталка сиділа сама в шатрі. Раптом у дверях з'явилася Оріся і весело спиталася:

— Що ти робиш?

Коли Наталка не відповіла, Оріся придивилася ближче і побачила сльози на Наталчинім обличчі. Вона сіла на ліжко біля Наталки і спиталася:

— Що сталось? Чому ти плачеш? Чи можу допомогти?

Наталка підвела голову:

— А тобі чого треба знати? Залиши мене в спокою!

Але ця оприсклива відповідь не збентежила Орисі і вона сказала:

— Перестань себе жалувати. Невже ж ти думаєш, що ми сюди приїхали зносити твої примхи? Якщо ти невдоволена з нашого товариства, піди у друге шатро!

Хоч тих кілька терпких слів вирвалося з уст Орисі, та її доброта перемогла. Вона поглянула на Наталку і прошепотіла:

— Вибач мені — і голос її дрижав — покиньмо сваритися і станьмо товаришками.

Відтоді Наталка вже бавилася із товаришками, але найліпшою її приятелькою була таки Орися. Вони стали нерозлучними.

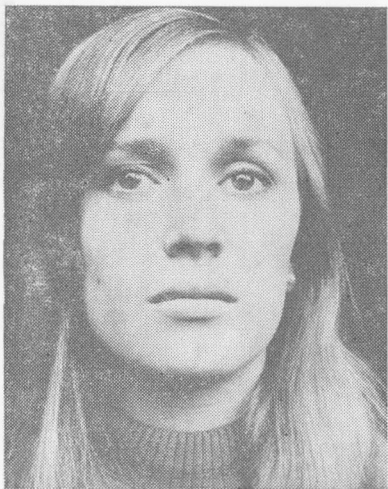
Зчасом в серці Наталки зродився сумнів: чи мала вона рацію, кажучи батькам, що вони її не люблять? Із цим звірилася вона Орисі:

— Орисю, не смійся, але я була переконана, що табір — це найбільша кара, і тому думала, що мої батьки мене не люблять. Але вони говорили правду — табір це велика приємність.

Перед закінченням табору Наталка й Орися постановили писати одна до одної.

Останнього дня табору вони були самі удвох у шатрі, коли стійка прийшла сказати Наталці, що приїхали... батьки. Наталка глянула на Орису, вибігла із шатра до брами, обняла маму, поцілувала тата і усміхнулась, а вони пригорнули її до себе...

„Юнак”, ч. 6, 1968.

Овчаренко Віра

У Гамільтоні, в Австралії, народилась Віра 27-го грудня 1950 року. Проживала вона в більшості в Балларат, де закінчила гімназію та курси українознавства.

Віра дуже любить працювати з дітьми, є вже два роки юнацькою виховницею в Пласті, і тому тепер студіює на університеті, щоб стати вчителькою. Ще малою дівчинкою Віра залюбки пише вірші. Деякі з них були друковані в австралійській газеті „Вільна Думка”. Зацікавлена вона також музикою (фортепіян і гітара) та спортом. Віра належить до пластового куреня УСП-ок „Степові Відьми”.

Овчаренко Віра

САМОТНИЙ ЧОВЕН

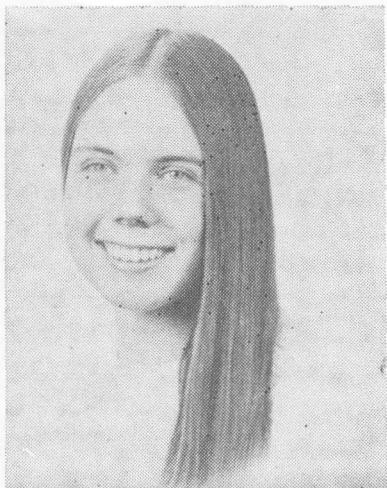
Освітлене небо, червоне, як жар,
Нависло над морем, безкраїм . . .
То кидає сонце проміння з-за хмар,
Що спати на обрій лягають.

А онде чийсь човен по хвилях блука,
Самотній, пливе сиротою.
Тебе не торкнеться промінна рука,
Лиш думка летить за тобою.

Я довго дивилась на човен отой,
Що в серці гойдався сльозою . . .
Не хочу в житті я самотньо пливти, —
Упарі блукать із журбою.

„Юнак”, ч. 5, 1967.

Сайкевич Олена

Тепер Оленка живе в Боффало, ЗСА, а народилась вона в Огайо 23-го квітня 1953 року. Вона ходить до 11-ої класи. Минулого літа закінчила українознавчу школу

матурою. Оленка вчиться гри на фортепіяні і на скрипці, але також цікавиться різними родами спорту. Тепер вона є курінною куреня пластунок юначок в Боффало.

ОДИН ВЕСНЯНИЙ ДЕНЬ

Була неділя. Гарний, весняний день. По Службі Божій і доброму сніданку наша родина одногосно вирішила поїхати на пластову оселю „Новий Сокіл” біля Боффало.

На дорозі не було великого руху, тож ми швидко виїхали за місто. Їдучи, ми побачили, як фермери починали весняні роботи на полі. Через вікно авта доходив до нас запах свіжої, розораної землі.

Незабаром ми скрутили на доріжку, яка провадить від головної дороги до оселі. Ми висіли з авта на парковій площі оселі. Земля під ногами була ще вогка і м'яка. Кучеряві ялинки були свіжі і зелені. Від них пахло живицею. По обох боках доріжки блищала до сонця вода. Спортова площа була вже вкрита маленькою яснозеленою травичкою.

Десь недалеко загавкав пес, йому відповів другий. Несподівано з-під крайньої ялинки вискочив наполоханий маленький зайчик і побіг через площу в кущі. Тільки мигнув за ним його білий, пухнастий хвостик. Там закричали якісь птахи, мабуть настрапились „великого звіра”. Сходимо в долину, до містка. Тут царює тиша. Лише потічок, який минулого літа був цілком висох, тепер перемінився в річечку і бурхливо шумів. Ось там, на плоскому камені, над водою, примостилися дві жабки, гріються до сонця та тихо воркотять, мабуть розказують про свої зимові сни. А може чекають на комарів і мушок, щоб ласувати весняними присмаками. Здивовані нашою паявою в їх царстві, перестали воркотіти, але не думають тікати.

Аж тут десь узявся бурундук, за ним другий. Побігли понад берег. Грудка землі обсунулась і покотилася в сторону жаб, а ті настрашилися і „хлюп” у воду. Бурундуки зникли вмить.

Ми перейшли місток і сіли на лавці. Нас гріло тепле, весняне сонце.

Хоча повівав холодний вітерець, у повітрі пахло весною. Пахла нагріта земля, пахла свіжа зелена травичка і пахли бруньки на деревах і кущах. На землю злетіла громадка горобців, які весело цвірінькали і тріпали крильцями, мабуть шукали поживи.

Відпочивши на лавці, пішли ми відвідати капличку, а потім „Чорний Яр”. Стежка спиналася вгору. Подорозі вітали нас своїм весняним щебетом пташки. Свіжим брунькам на кущах складали перші відвідини бджоли, оси та джмелі.

Прийшовши над „Чорний Яр” ми побачили не яр, а могутню рвучу річку. Ми не вірили своїм очам. І звідки вона взялася? Восени тут було кілька калабаньок. Яка шкода, що не шуміла вона так під час нашого таборування. От ми мали б де купатися! Влітку залишається лише яр. Навіть в одному місці, на кам'яному дні яру, є знак у формі великої людської стопи.

Раз на тереновій грі братчик Пришляк запевняв нас, що то залишив свій слід останній Індіанин, який дожив свого віку на цьому терені. Тут він і похований під тою старою грушею на площі Сірого Лева. Коли місяць зійде і засвітають зорі, а табори огорне тихий, глибокий сон, дух його з'являється і тихенько-тихенько, індіанським кроком виходить на отой горбок, і звідтіля дивиться своїми бистрими очима на улюблені поля. Гляне у простір — чи не побачить умовленого знаку?.. Якогось димку, що снується під небо і розкаже йому тільки зрозумілу вістку.

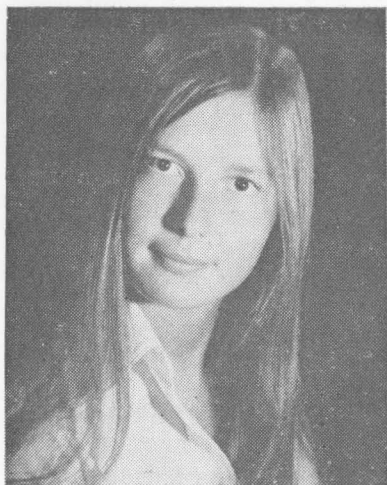
Та ні — немає знаку, а землю його зайняли інші, чужі люди, які його не розуміють. І вертається дух старого Індіанця під стару грушу, на місце свого спочинку. Змучено сідає на румовищі своєї колись хатки, тяжко зідхає, і його постать розпливається в передранковій імлі.

Ми ішли понад яром і навкруги стежечкою вниз. Станули на горбі і хвилинку милувалися краєвидом. У цій порі року, коли дерева безлисті, все виглядає близько, а оселя дуже невеличка. Через стежку переходив великий пухнастий тхір. Ми зробили йому багато місця, і з полегшою зідхнули, коли та чудова звіринка не звернула на нас особливої уваги. Далі на стежці, до сонця вигрівався срібно-зелений вуж.

Була весна... Дихала нею уся природа. Не хотілося їхати до міста, але вже був час від'їздити. Ми поверталися додому в піднесеному настрою. По повороті додому нам здавалось, що трава в городі за тих кілька годин стала зеленішою. Листочки на кленах майже розвинулися, крокуси розквітли, а туліпани і нарцизи таки добре підросли.

Такий був мій один весняний день...

„Юнак”, ч. 12, 1967.

Ткач Вірляна

„Лещата і література мене найбільше цікавлять” — пише нам Вірляна. Літом вона здала матуру на курсах українознавства. Тепер є в американській школі в

дванадцятій класі. Вірляна народилась 23-го червня 1952 року в Ньюарку. Належить до 44-го куреня юначок, і є виховницею.

Ткач Вірляна

ВОЛОДИМИР

I.

Стоїть він. Сторожить.

Він знає все.

Тихо пливе вода в ріці.

В ній видно небо. Хмари там.

Води в сонці багато.

Він все стояв. (Може не все, але — довго.)

Були корони в його місті.

— Немає...

Були бунчуки.

— Де вони?

Була біда, багатство, воля.

— Нема її...

Кати ще є.

— Їх багато...

II.

Йому сумно. (Але стоїть.)

Він бачив їх усіх. (Їх нема, а він — стоїть!)

Наші.

Світ став новий.

Вона тоді хотіла народитись.

— Не дали...

Задушили. А тепер?

— Не знаю, спитай його!

Наш сторож міста, він оповість

Про Раду, про універсали, про студентів, про бої.

Він пам'ятає. Для нього — це нове.

Ткач Вірляна

Тобі — історія.

Я питаю. Я хочу знати.

Хто вона? Чи жива?

Скажи! Ніхто інший не знає!

Скажи, чому ішли вони?

Я хочу знати.

Я хочу!

**

Він дивився через ріку.

Бачу минуле в його очах.

Крик волі. Тюрми.

Перемоги, побіди.

Вона!.. Вона встає

і

падає.

Вона живе!

Жий! Не вмирай! Виходь на волю!

— Не може!

III.

Я вже тебе пізнала!

Ми одне!

Моє життя

перепливає

в тебе.

„Юнак”, ч. 1, 1968.

Ткач Вірляна

СІРІЛИ У СУМЕРКУ...

У ватрі палахкотять мрії — все що було і буде. Чомусь тепер лише — минуле важливе. Вогонь — та пісня. „Сіріли у сумерку нівної шагра”. Чомусь сонце зайшло, мряка... Усі стоять, говорять. Я стою і дивлюсь... що вони таке важливе один одному говорять? Ватра, ватра...

— У якому скечі?

— Що я маю робити?

Ідемо, говоримо, тишу розбиваємо, нищимо...

— Хто будував ватру?

Уже тут... „застиг мов у горному безрусі ліс”... Тиша... Ох, видно смолоскип, тоді ватру... „Лиш ясним промінням іскрилася ватра, і сипала зорям привіт”...

У вогні все є... дивись! Слухай! Усіх чарує ватра... Хочеться влізти у вогонь і палахкотіти ввіки. Вогонь синій у середині — це серце, повне таємниць. Воно горить, але не розповідає. Навколо біле багаття, воно оповідає казки та нагадає минуле. Стійки, ватри, прогулянки... Все... Але синє краще, воно обіцяє більше... Воно зрадливе, кохає дерево, але їсть його... Манить мене, але пече...

Навколо сміх, і ватра сміється, скаче... Я ж на ватру дивлюсь — не мани!.. Я слухаю, кажи лише... мені. Що це — сіли? Чому я там? Тихо — ватра горить, горить, але я не чую... Палахкоти, палахкоти, розкажи... Шепіт, тишенько... „Заслухані в золото слів, що лились”... Довкола тихо, все мовчить, і ліс і гори... Лиця видно у ватрі, а вогники в очах... Ватра і я — одне... Горить, палахкотить, та себе забуває, вмирає пісня... Дивлюсь на вмираючу ватру... Не вмирай! Жий, жий!.. Ти моя ватро!.. Гасне, гасне — на добраніч... „Погасло багаття, горіли ще мрії”...
Вертайтеся, не забувайте!..

„Юнак”, ч. 6, 1968.

Ткач Вірляна

БЕЗ СНІГУ

Тихо і темно. Здалека видно, як блимають різдвяні прикраси. На вулиці нікого нема. Іду поволі й копаю ногою листя по дорозі. „Яке то буде Різдво без снігу?”

Нагло чийсь кроки розбили спокій. Хтось скорою ходою виїшов на вулицю. Спочатку він був тільки кілька кроків передо мною, але зчасом віддаць побільшилась. Я даліше йшла повільно. Вже недалеко було чути рух та видно було світла авт. Постать передо мною почала переходити дорогу. Я почула крик людини та скрипіт загальмованого авта. Тоді в околиці був кількахвилинний спокій. Потім скоро було вже чути сирени й було видно блимаюче червоне світло. Після кількох хвилин почався знову щоденний рух. Я поволі перейшла вулицю. І знову спокійним кроком почала йти, копаючи листя.

„Цікаво, коли почне падати сніг?”

23 грудня, 1967.

Ткач Вірляна

ЧИГАЮТЬ НА МЕНЕ

Безконечність чигає
на мене у цих
коридорах.

Білі і стерильні
вони придавляють
мою істоту
у своїй довжині.

Мою душу хочуть
записати на зірокс-мікрофільм.

Я маю стати числом,
як і другі. Маю
бути описана в одному
параграфі.

Мої кроки розбивають
приголомшуючу тишу.

Електричне око мільйонів
стежить за мною.

Ритм кроків швидшає,
а з ним і мої думки.

В божевільнім темпі.
блискають картини-ідеї.

Вони хочуть
розбити мою
душу. Вони зачислять
мене тоді до тієї
неозначеної маси.
Вони . . . вони.

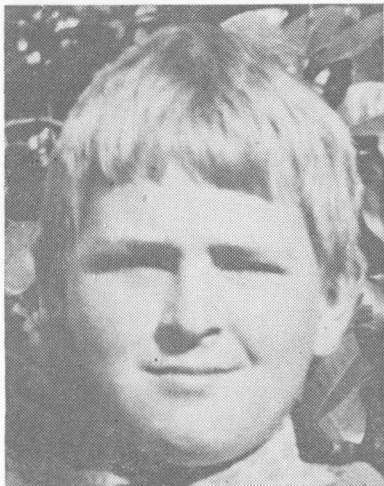
Ткач Вірляна

Мій біг вистукує
щораз скорійший ритм.
Довкілля розливається у фантазію кольорів.

Я не буду записана
у вашій картотеці історії.
Світ життя закрутився мов карuzель.

Сиджу я на землі.
Світлини моїх думок — лише для мене.

Ткач Юрій

Від дванадцятого року життя Юрко пише короткі оповідання, які були вже друковані в „Юнаку”, „Веселці” та „Вільній Думці” в Австралії. Тепер він пробує перекладати казки з англійської на українську мову. Юрко народився 17-го лютого 1954 року в Мельборні, Австралії. 1968 року він з успіхом закінчив десять класів школи українознавства, а тепер навчається вже в 12-ій класі австралійської школи. Має велике зацікавлення до агрономії. Юра також залюбки читає; має власну бібліотеку, яка складається з 300 книжок (більшість з них — українські).

Ткач Юрій

ПРИГОДА З ПОВІТРЯНОЮ КУЛЕЮ

Марко та Володя, яким усього по дванадцять років, вирішили зробити повітряну кулю. Вони прочитали багато книжок про те, як будувати ті кулі чи бальони. Опісля уклали плян такої кулі, що могла б підняти їх обох, хоч на деякий час у повітря. Батьки казали їм, що то даремна витрата часу та й може бути небезпечно.

— Нічого! — сказав Володя. — Зберемо потайки гроші та й...

— Але як? Ми ж грошей не дістанемо від батьків!.. — зажурено відповів Марко.

— Я знаю, як! — вигукнув Володя. — Будемо косити людям травники і заробимо!

Марко погодився. Тяжкою роботою вони помалу назбирали трохи грошей. Марко винайняв на два тижні гараж у старого моряка, на сусідній вулиці, а Володя дістав дешевого найльону. Одного дня вони розміряли, а наступного дня викроїли потрібні врізки. Марко дістав швацьку машину, і нею вони зшили врізки: спершу по два, тоді по чотири і, нарешті, по вісім. Вивернули дві половини і зшили їх разом. Зшиті кінці зверху міцно зв'язали, а внизу горловину обклеїли картонним кільцем. Помірявши, ствердили, що куля має коло шістнадцяти ярдів завширшки.

— Ну, тепер треба дістати кошик, в яким будемо сидіти, коли полетимо, — сказав Володя.

— Це нам нічого не коштуватиме, — відповів Марко, — бо мій дідусь працює у фабриці кошиків і зробить нам такого, як треба.

І вони відразу ж вирахували, що ширина коша має бути дві стопи на чотири стопи, а висота дві з половиною стопи.

— То я вже біжу до дідуся, — сказав Марко, — а ти, Во-

Ткач Юрій

лодю, йди до смітника, може знайдеш там яку руру на димарчик.

Вечером хлопці знову зустрілися. Володя показував, яку знайшов рурку для димарчика.

Наступного дня Володя прикотив звідкись величенького бака. — Ледве дотяг його, — скаржився.

Хлопці взялись до роботи. У баку зробили дверцята, а в горішньому дні пробили отвір і прилютували димар. У крамниці купили міцний шнур, щоб прив'язати кіш до бальона. Незабаром і кіш був готовий, а Марків дідусь дав ще й нафти.

До кінця тижня куля була готова. Одного ранку хлопці винесли все на подвір'я, розпалили під баком вогонь, а нижній отвір бальона насунули на димарчик. Через димарчик ішло гаряче повітря з бака до бальона.

Повітряна куля досі висіла над баком на довгих дрючках. Тепер вона почала ніби оживати, виповнюватись і підноситись догори, але її за прив'язані шнур тримали хлопці, що прийшли допомогти. Марко та Володя раділи, хвилювались і метушились навколо свого винаходу. Куля вже рвалась догори. Її ледве тримало шестеро хлопців. Володя з Марком нашвидку влізли у прив'язаний до кулі кіш.

— Хлопці, пускайте! — гордо вигукнув Марко.

Роззявивши роти, хлопці захоплено дивилися на винахідників.

Кулю пустили. Вона почала підноситись догори. Хлопці, що дивились на це видовище, зняли радісний вереск. З сусідніх хат почали вибігати люди, не знаючи, що сталося. А повітряна куля піднялась на кілька метрів угору, гойднулась від вітру і полетіла над сусіднім подвір'ям. Далі почала знижуватись і сіла на грядку капусти у третьому дворі.

Ткач Юрій

Сусід, побачивши перед своїми вікнами на городі велику найльонову кулю, вискочив з хати. Слідом за ним і вибігла його жінка.

— Що то ви, шибеники, ледацюги, придумали? Таж ви нам увесь город витовчете!

Нашим винахідникам не було часу відповідати. Вони ледве встигли вискочити з кошика. Пробігли городом до найближчого паркану, перескочили через нього й опинилися на вулиці. Вони кинулися тікати геть, а слідом за ними бігла й реготалася велика юрба хлопчаків.

Завернули в бічну вулицю і трохи відпочали. — Не журись, Володю! — сказав Марко. — Як підростемо й закінчимо технічну школу, то зробимо такий підігрівач повітря, що куля полетить з нами понад усім Саншайном, а може й далі.

1966.

Ткач Юрій

МОРСЬКИЙ ХИЖАК

Стояла гаряча літня пора. Тато вернувся з роботи і не встиг ще в'їхати в гараж, як ми всі згурмилися біля нього і почали просити один поперед одного, чи можна поїхати на пляж.

— Та цитьте! Не кричіть всі разом! — гукнув тато. — Я нічого не зрозумів з вашого крику. Хай хтось один розкаже, що ви хочете.

І ми всі, як один, хором проспівали: — Ми хочемо до моря!

А тато, за звичкою, почухав потилицю й сказав:

— Побачимо, як ви себе вестимете коло столу...

За столом усі ми були, як янголи: їли все, що мама подавала, не плямкали, а наприкінці чемно подякували мамі за обід. Мама не могла витримати і час до часу сміялась.

— Ну, добре, — сказав нарешті й тато, посміхаючись. — Йдіть, збирайтеся швиденько!

За хвилину ми всі вже сиділи в авті.

— А їжу забули? — стурбовано сказала мама.

— Я вже про це подумала, — сказала Катя, і виняла з торби досить їжі й лімонади. Слідом за нею всі ми, сміючись, вийняли зі своїх торб різні речі, потрібні для купання.

— Але ж і хитрі наші діти — сказав тато, підморгуючи мамі. Море було недалеко, і ми швидко приїхали. Катя з татом вміли добре плавати і тому попливли відразу на глибоку воду. А ми з мамою купалися ближче до берега, де було всього по пояс. Петрусь із Галею теж хлюпалися поблизу, на мілкому.

Покупавшись з годину, мама забрала малих до авта, бо вони вже трусились від холоду, повитирала їх і разом з ними пішла до крамниці. А я поплив до каменя, який поблизу

Ткач Юрій

стирчав з води. Тут було трохи глибше. Я тримався за камінь і бовтав ногами, скаламутивши воду. Я чув, як об ноги торкались і лоскотали ніби якісь водорощі. Але раптом я відчув, як ті водорощі обплутали мені ноги біля колін. Спершу я не звертав уваги, хотів піти до берега, але мене щось не пускало, ніби зв'язавши ноги. Я хотів відірвати те, що мене тримало, рукою, але намацав щось слизьке й пругке — і злякався.

— Тату! Тату! — закричав я, але тато думав, що я йому кричу, що час вилазити з води, і помалу став наближатись до берега.

Тим часом мої ноги стискало дужче, вони почали аж терпнути й згинатися в колінах, і лише камінь, за який я тримався, не давав мені опуститись у воду. Щось пекло мені й жалило мої ноги, ніби кропивою. В цей час у мене промайнула думка: „восьминіг"! Я ще більше злякався і з усієї сили крикнув до тата, щоб рятував мене. Мене охопив жах, коли я, не витримуючи, став опускатись у воду. В цей самий час тато схопив мене попід руки і з силою потяг до себе, думаючи, що я зімлів, або що мене схопили судороги. А коли підніс мене вище, то побачив, що на моїх ногах, обкрутившись, висів восьминіг. Добігши до берега, і поклавши мене на піску, тато схопив камінь і вдарив гидку потвору по голові.

Морський хижак крутився, мотаючи своїми довгими лапами, мов гадюками, а навколо нас уже зібралося з побережжя багато людей, що прибігли подивитись, що сталося. Ті лапи ще трималися, обкрутившись довкруги моїх ніг. Хтось допоміг татові відірвати ті гидкі лапи, що присмокталися якимись присмочками до мого тіла.

Восьминіг лежав уже майже неруховий, як повернулась з крамниці мама. Вона вжахнулась, сплеснувши руками, як

Ткач Юрій

побачила цю страшну морську тварину. Я підвівся й масажував свої ноги, на яких виднілись круглі червоні знаки, коли тато приніс мішок, запхав туди восьминого, і ми пішли до авта.

— Цей напасник, — сказав тато, — досить великий: від кінця до кінця протилежних лап він матиме з одинадцять стіп.

А коли приїхали додому, тато хотів пожартувати з бабусі. Він вніс восьминого в хату, вийняв з мішка і сказав, ніби серйозно: — Ось ми зловили вам на вечерю . . .

Бабуся глянула й зойкнула: — Та це ж те страхіття, що я бачила колись в акваріюмі в Розбаді! Заберіть його геть звідси!

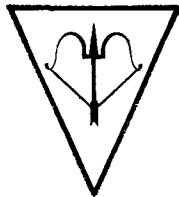
Але ми ще повідрізували в цього звіра кілька присмочків та зуб і поклали в спирт.

Цього вечора я записав у своєму щоденнику: „Це був найгірший день у моєму житті”.

1968.

Про „Перші Стежі”

Видання цієї збірки уможливило плем'я пластунок сеньйорок і старших пластунок „ПЕРШІ СТЕЖІ”. Курінь старших пластунок (15 членок) засновано 1947 року у Німеччині. Після переїзду на нові місця поселення, головно до ЗСА, „Перші Стежі” концентрувались біля міст Нью Йорк, Філядельфія, Гартфорд, Шікаго, Вашингтон, Дітройт. По цих містах добираю нових, молодших членок до куреня. Головною діяльністю „Перших Стеж” була і є виховна праця. Індивідуально членки куреня виконують майже всі можливі діяльності, функції в Пласті. Гуртово, „Перші Стежі” майже кожного року улаштовують табори для кадр виховників, лещетарські та гірські-мандрівні табори. 1956 року „Перші Стежі” впровадили в Пласт новий рід таборів — „Стежки Культури”; це табори для пластунок, зацікавлених в літературі, музиці, мистецтві й театрі.

„Перші Стежі” розуміють вагу друкованого слова для молоді, як і потребу можливостей для вияву молодечої творчости, і тому фундують видання цієї збірки. Ввесь дохід призначений на слідуєчі видання Бібліотеки „Юнака”. Фонди на цю ціль „Перші Стежі” (головно у Філядельфії) заробляють різними способами: — улаштуванням мистецьких виставок, забав тощо.

Під цю пору в „Перших Стежах” є 39 сеньйорок, 37 старших пластунок і 6 кандидаток.

Зміст:

5	„ПРО КОНТРАСТИ”	43	ВЕЛИГОРСЬКА ХРИСТИНА
	— Роман Бабовал		
7	ВІД РЕДАКТОРА	44	Вітер
	— Лариса М. Л. Онишкевич	44	Весна
9	КОЛИ ЮНАК УБИВАЄ ВОВКА	45	Сон I
	— Юрій Лавріненко	46	Сталевий грудень
14	БАБОВАЛ РОМАН	47	Сон II
15	Пізно	48	Клуб
17	Дивацьке	49	Спека
19	Крізь віддих кадила	50	Нова доба
20	Прохання	52	Літній ескіз
21	Гріх	52	Контрасти
22	Скінчилось	53	ВОЛЯНСЬКА БОГДАННА
24	Сон про долю осені	54	Не верне (слова)
25	Мерте або після-апокаліптичне	55	Не верне (музика)
26	Після зради	56	ГОРБАЧ КАТЕРИНА
27	Юність	57	Неодне хотіла я тобі сказати
27	Баляда про час	58	А коли стемніє
28	БАРАНСЬКА ХРИСТИНА	59	Візьму я свої пісні
29	Шукала я	59	Стань у вікно
30	А що це пісня	60	В шинку
31	Я вже не твоя	61	Прощання
32	Після ватри	61	Танець
33	На стійці	62	Camera obscura
34	БЛИЗНАК УЛЯНА	63	ГОСЕЙКО ЛЮБОМИР
35	Міраж	64	Мов скла
35	За вікном	66	Відправний пункт
36	Перед нападом	67	Перший прелюд
38	Ніля	68	І час спливає мимо
40	БРИТТАН АНДРИЙ	69	Фахівець ідеологій
41	Мутант, який ізжер Гантер	71	Дощ і сльози
		72	ДІДЕНКО АНАСТАЗІЯ
		73	Зима в Каліфорнії
		74	Ізраїльтянам

- 76 **ДОЗОРСЬКИЙ ВОЛОДИМИР**
 77 Драматичний монолог
 78 Перебіг життя
- 79 **ДУШЕНКО ЛІДІЯ**
 80 Тільки десять доларів
 82 Побачивши красу
- 83 **ЗАДАРКО ЄВГЕН**
 84 На дорогу далеку
 (слова Л. Госейка)
 85 На дорогу далеку
 (музика Є. Задарко)
- 89 **ІЛЬНИЦЬКИЙ ОЛЕГ**
 90 Водно-літунський-
 мандрівний табір
 97 Ніччю у „Лісовій Школі”
- 99 **КОЛЕНСЬКА ХРИСТИНА**
 100 Кришталеві троянди
 101 Думка на піску
- 102 **КУКУРУЗА ОЛЕНА**
 103 Пісня морю
 104 Море
 105 Бура
- 107 **ЛАДА ДАРІЯ**
 108 Вогник
 108 Вітер
- 109 **ЛІБЕР ЮРИ**
 110 Серце і годинник
 110 Пісня
 111 Сстійка під евкаліптовими
 деревами
- 112 **МАРТИНЕЦЬ СОФІЯ**
 113 Українським героїням
 114 Пам'ятаю
 115 І я не знаю
 115 Не жий для мене
- 116 **МАРТИНЮК НЕОНЛІЯ**
 117 Сумерк
 117 По битві
 117 Самітня могила
- 118 **МИКИТА ЛАРИСА**
 119 Портрет мами
 120 Два приятелі
- 123 **МИЦЬО РОКСОЛЯНА**
 124 Помилка Наталки
- 128 **ОВЧАРЕНКО ВІРА**
 129 Самотній човен
- 130 **САЙКЕВИЧ ОЛЕНА**
 131 Один весняний день
- 134 **ТКАЧ ВІРЛЯНА**
 135 Володимир
 137 Сіріли у сумерку
 138 Без снігу
 139 Чигають на мене
- 141 **ТКАЧ ЮРИ**
 142 Пригода з повітряною
 кулею
 145 Морський хижак
- 148 **ПРО „ПЕРШІ СТЕЖІ”**

Графіку, включену в цій збірці, виконали:

Лілея Волянська Горняткевич („ЛВ“):

ст. 23, 57, 65, 129, 140.

Христина Баранська („НАНА“):

ст. 16, 18, 29 - 33, 37, 39.

Христина Велигорська („ХВел“):

ст. 9, 13, 42, 45 - 51, 62, 71, 78, 91, 96, 111, 131.

7 24.213

Загальне технічне керівництво:
Анатоль Домарацький
Складач: Роман Ференцевич
Верстальник: Мілан Печіва
Друк: Роман Падковський
Наклад: 2,000 примірників
Друковано в друкарні „Свободи”
31-83 Grand Street
Jersey City, N.J. 07303, U.S.A.
1970